

NARODNI DNEVNIK

Izjaja vsak dan opoldne, izven nedelje in praznike.

Naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.— inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 8.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 18.633.

Sporazum med SLS in vlado.

V soboto je objavil »Jutarnji list« senzacionalno vest o popolnem sporazumu med dr. Korošcem in Vukičevićem. Po tej vesti ne bi SLS samo vstopila po volitvah v vlado, temveč se naravnost fuzionirala z radikalno stranko in osnovala z njo »radikalno zajednico«. Iz komentarjev listov, izjav prizadetih politikov in iz poznejših dogodkov je razvidno, da je »Jutarnji list« precej pretiraval in da je zlasti vest o fuziji SLS in NRS mnogo prezgodnja. Na drugi strani pa je tudi vidno, da ni bila vest »J. L.« brez podlage, temveč da je v resnici dosežen sporazum med vlado in SLS in sicer v tem smislu, da bo vstopila SLS po volitvah v vlado in da bo sodelovanje SLS z vlado tako ozko, da ne bo SLS več »izpostavljena nestalnim in vedno spreminljivim situacijam«, kakor se je izrazil dr. Korošec. Z drugimi besedami se pravi to, da bodo Slovenci trajno zastopani v vladi in da bodo naravnost njen bistven del.

S slovenskega stališča je to le pozdraviti, ker to pomeni, da je konec onega grdega intrigriranja in onega škodljivega medsebojnega tožarenja po Beogradu, kar vse je tako zelo škodovalo slovenskemu ugledu in povzročilo, da so bili naši ministri le z eno nogo v vladi. Slovenske zahteve ne bodo odslej le po naključju na dnevnem redu vlade, temveč se bodo trajno pozitivno reševale in bo tako mogoče izločiti vse one rane, ki so jih povzročili prvi vojni časi.

Predvsem pa je jasno to, da bodo samoupravne pravice Slovenije znatno razširjene. Že za časa prejšnjega bivanja v vladi je dosegla SLS v finančnem zakonu posebne pravice za Slovenijo. Ko pa je bila imenovana Vukičević-Marinkovičeva vlada, je g. Vukičević izjavil, da je v vladnem načrtu tudi izprememba zakona o oblastih in da bodo te dobile zelo velike pravice. Dr. Korošec pa je v komentarju o vladnem programu naglasil, da so vse napovedane reforme tudi v programu SLS in je torej bilo že tedaj dogovorjeno med dr. Korošcem in Vukičevićem, da se samoupravna oblast ljudstva razširi. V tem je tudi glavni vzrok, da mora biti vsak Slovenec doseženega sporazuma med Korošcem in Vukičevićem le vesel.

Druga pa je stvar seveda za našo SDS. Vso pravico ima ta stranka, da je divja, ker je sedaj po sporazumu med vlado in SLS izgubila tudi zadnji ostarek svoje obstojne upravičenosti. Za žandarstvo službo nad »separatističnimi« Slovenci je zapravila svoja demokratska načela in svoj ugled, sedaj pa je postala še njena žandarstva služba odveč. Nihče je več ne potrebuje, s svojimi starimi frazami vred lahko mirno izgine v politični ropotarnici.

Vse to gospodje od SDS dobro čutijo in zato so vse iz sebe, da ne morejo svoje obupne jeze niti prikrivati. Odtod to milo tarnanje v včerajšnjem uvodniku »Jutrac«, da jih vlada več ne potrebuje, odtod vsi oni drzni napadi v »kraljevsko« policijo, v rumunske razmere, kar vse je mogel napraviti edino-le politik, ki je vsled silnega udarca izgubil vsako mero.

Odtod pa na drugi strani tudi vsa ona smešna zatrevanja, da je SLS kapitulirala, da bo po volitvah likvidirala, da je izdala program in slično. Kaj bi vse gospodje dali, če bi mogli oni vsaj približno tako kapitulirati, če bi mogli oni po volitvah likvidirati ter postati del vladne stranke! Vse bi dali, kakor so že Radiću ponujali svoj tisk in svojo organizacijo, samo da bi zopet prilezli v

Avdijence na Bledu.

Bled, 9. julija. (Izv.) V soboto popoldne se je nenadoma preneslo središče naše notranje politike za nekaj ur na Bled, kamor sta prišla skoro istočasno ministrski predsednik g. Velja Vukičević, kot zastopnik opozicije pa bivši minister Pavle Radić, da poročata kralju.

Prvi je dospel na Bled g. Pavle Radić, ki je takoj po svojem prihodu obiskal svojega prijatelja dr. Shvegla v njegovi vili »Wilsonia«. Ze iz tega obiska se je dalo takoj sklepati, zakaj je Pavle Radić zaprosil za avdijenco. On in dr. Shvegla sta bila skupaj na agitaciji v Južni Srbiji, kjer sta oba doživela jako neprijetne stvari. Pavletu Radiću se še danes prav vidno pozna na čelu težka rana, ki jo je prinesel s seboj iz agitacije. Tudi ta okolnost je značilna, da je Pavle Radić bržkone namenoma zaprosil za avdijenco sedaj, ko se mu rana še dobro pozna. To je težak »argumentum ad oculos«.

Ne sme se prezreti niti to, da se je Pavle Radić prijavil za avdijenco baš v trenutku, ko so poročali listi, da bo vsak čas odšel na Bled predsednik vlade. Ker je več nego gotovo, da poročajo ministrski predsedniki vladarjem predvsem o notranjopolitičnem položaju, ni izključena domneva, da je hotel Pavle Radić ministrskega predsednika prehiteti, da bi s svojim poročilom zmanjšal vtis poročila g. Velje Vukičevića. Ali se mu je to posrečilo ali ne, o tem se ne da reči nič gotovega. Ker Pavle Radić o svoji avdijenci ni hotel dati nobene izjave, res pa je, da Pavle Radić po avdijenci ni bil ravno najboljšo razpoložen.

Po avdijenci Radićev se je kralj odpeljal z avtomobilom v blejsko okolico. A komaj je kraljevski avtomobil oddrjal z Bleda, se je pripeljal na Bled ministrski predsednik Vukičević. Čakal je na kraljev povratek skoro eno uro. Ko je bil kralju javljen prihod g. Vukičevića, ga je kralj takoj sprejel v avdijenci. Tudi ta avdijenca je trajala skoro eno uro.

Po avdijenci so Vukičevića obkolili dopisniki zagrebških in beograjskih listov, a Vukičević je bil zelo rezerviran. Razpoložen pa je bil dobro. Da uživa pri kralju še vedno veliko zaupanje, dokazuje povabilo na lov na postrvi. Ljudje, ki padejo v nemilost, navadno takih vabil ne dobe.

Ponovni sestanek med Vukičevićem in Korošcem

Bled, 11. julija. Po sporazumu sklenjenim med predsednikom vlade in šefom slovenske ljudske stranke dr. Antonom Korošcem se je vršil sinoči med njima politični sestanek. G. dr. Korošec je dospel iz Ljubljane z avtomobilom ob 6. uri, odkoder se je napotil v vilo predsednika vlade Velje Vukičevića, kjer je z njim dalje časa konferiral. O tej konferenci nista hotela dati novinarjem nikakih izjav.

Trdi se, da sta se Vukičević in dr. Korošec razgovarjala o skupnem sodelovanju radikalov in klerikalcev in sicer ne samo sedaj, temveč tudi po volitvah.

vlado. Pa vsi napor so zaman, ker so postali odveč, ker so odigrali.

Za Slovenijo pa se pričinja sedaj mirna doba dela. Ne bo se treba več bati, da bi kaka zahrbtna intriga, porojena iz strankarske nevoščljivosti vrgla Slovenec iz vlade, temveč mesto Slovencev bo sedaj zasigurno in slovenski interesi bodo zavarovani. Seveda pa le, če bo tudi SLS ostala na višini položaja. Če bo videla le sebe, če bo pozabila, da

Domnevati pa se da, da je Vukičević poročal kralju predvsem o izgledih volilne borbe. Tudi o sodelovanju SLS z radikali so po vsej verjetnosti govorili, kajti ta zveza pomenja vsekakor početek neke čisto nove politične dobe in o takih stvareh mora biti vladar obveščen.

V nedeljo je ostal ministrski predsednik še na Bledu, kjer je nastanjen v neki privatni vili blizu pošte, a v ponedeljek se baje odpelje v Maribor.

Interesantno je, da je prišel na Bled tudi g. dr. Albert Kramer, direktor »Jutrac« in eden izmed voditeljev SDS v Sloveniji. Njegov prihod se tolmači z željo SDS, da se vendarle najde tudi za SDS kakšen izhod iz mučnega in kočljivega položaja, v kakršnega je prišla SDS vsled koalicije radikalov s SLS. Jako malo verjetno pa je, da bo rodila intervencija dr. Kramerja kakšen uspeh. Slovenskim samostojnim demokratom preostaja le še likvidacija...

Bivanje predsednika vlade Velje Vukičevića na Bledu je tem večje važnosti, ker bo odšel od tu v Maribor, kjer bo imel s predstavniki narodno radikalne stranke ter Slovenske ljudske stranke in predstavniki nemške stranke več konferenc, z namenom, da vpliva na Nemce, da prekličejo svojo kandidatno listo in glasujejo za kandidate Slovenske ljudske stranke.

Bled, 11. julija. Okrog 3. popoldne je Vukičević sprejel novinarje v hotelu Toplice in jim izjavil, da se je napravil neki aranžman glede prijateljskega sodelovanja s SLS. Pri tej priliki je torej Vukičević sam potrdil, da res obstoji tak aranžman, ki ga on imenuje aranžman za prijateljsko sodelovanje. Ta aranžman bo obstojal v tem, da bo današnja vlada in parlamentarnih volitvah podpirala SLS in da bodo veliki župani v tem pogledu dobili od beograjske vlade posebna navodila. SLS v Sloveniji bodo zajamčene popolnoma proste roke.

JUTRI BO SPREJET ST. RADIĆ V AVDIENCI.

Bled, 11. julija. Kakor smo izvedeli iz najzanesljivejšega vira, bo v torek, to je jutri, Stefan Radić, predsednik HSS, sprejet od kralja v avdijenci. Na tej avdijenci se bo Radić pritožil zaradi pritiska, ki ga v nekaterih krajih izvajajo nad zastopniki HSS.

Pašićevci so vedno bolj mehki.

Beograd, 11. julija. Včeraj je tu vlada lo popolno politično zatišje. V notranjosti države se postavljajo candidature, ali nikjer ni prišlo do nobenih težjih incidentov. Razgnanih je bilo nekaj shodov, toda vse brez večjih posledic. Pričakujejo se Vukičevićev povratek, da bi se mogla nadaljevati pogajanja z radikalnim glavnim odborom. Radikalni krogi se nadejajo, da se bo dosegel sporazum, ker je med pašićevci čim dalje manj nezadovoljnikov. Vprašanje radikalnega proglaša na narod je še vedno negotovo. Če se razčistijo odnosi v stranki, bo izdan skupen proglas. Pašićevci so včeraj nadaljevali s konferencami.

DR. ŽERJAV IN DR. KRAMER NA BLEDU.

Bled, 11. julija. Včeraj je dospel sem načelnik slovenskih samostojnih demokratov dr. Žerjav. Tu je imel konferenco z bivšim ministrom dr. Kramarjem, glede volilne akcije v Sloveniji. Dr. Žerjav je izjavil novinarjem, da poskuša vlada s sporazumom med klerikalci in radikali v Sloveniji na neki način preplašiti vse nacionalne in napredne elemente in da se s tem vidi, da je Beograd še enkrat napravil pogreško, ker je naprednim in nacionalnim elementom v Sloveniji napravil škodo. (Kakor da bi bili esdeesariji identični z naprednimi in nacionalnimi elementi. Op. ur.)

GJURAŠKOVIĆ DOSPEL NA KRF.

Beograd, 11. julija. Po najnovejših vesteh je dragoman našega poslaništva v Tirani Djurašković dospel na Krf ter pride čez nekaj dni v Beograd, kjer bo poročal ministrstvu o celi aferi.

NOV VLADNI LIST.

Beograd, 11. julija. Včeraj je izšla prva številka lista »Borba«. List je naklonjen vladi.

NOVA STRANKA USTANOVLJENA V BOSNI PROTI RADIĆU.

Sarajevo, 11. julija. V Bugojnu so se sestali hrvatski intelektualci pod vodstvom profesorja Jankovića in so sklenili, da osnujejo novo stranko pod imenom »Hrvatska narodna stranka v Bosni in Hercegovini«. Stranka bo delala proti Stefanu Radiću in njegovi stranki. Pri volitvah bo nastopila popolnoma samostojno.

ATENTAT NA IRSKEGA MINISTRA.

London, 11. julija. Včeraj popoldne je bil izvršen atentat na irskega ministra pravosodja O' Higgima. Minister se je nahajal v svojem avtomobilu in je baš odšel iz hiše. Nenadoma so trije moški, ki so se vozili tudi z avtomobilom, privozili v neposredno bližino avtomobila, v katerem se je vozil O' Higgim in oddali nanj večje število strelcev. Na 4 mestih je bil pogoden. Težko ranjenega so takoj odnesli na njegovo stanovanje, kjer pa je minister že ob 5. uri popoldne umrl.

O razlogih atentata se do sedaj še ni moglo ničesar doznati. Policija je strogo zastražila vse izhode mesta Dublina, ker atentatorjev še niso dobili.

STALIN SE UMAKNE IZ POLITIČNEGA ŽIVLJENJA.

Berlin, 11. julija. Po vesteh iz Moskve je stalin sklenil, da se definitivno umakne iz političnega življenja.

SENATOR DUPUY — UMRL.

Paris, 11. julija. Včeraj je umrl ravnatelj lista »Le Petit Parisien« senator Paul Dupuy.

Po sporazumu med Vukičevićem in Korošcem.

MINISTRSKI PREDSEDNIK VUKIČEVIĆ O VESTI »JUTARNJEGA LISTA«.

Pred odhodom iz Zagreba v Ljubljano je sprejel g. Vukičević v svoj salonski voz novinarje in jih takoj opozoril, da ne bo dal nobene izjave. Ko pa so ga novinarji opozorili na ustanavljanje zajednice, ki bi jo tvorili radikali g. Vukičevića in SLS po zgledu Demokratske zajednice, je dejal g. Vukičević s smehom:

»Vprašajte o tem g. Korošca.«
— Kaj bi prosili g. Korošca, ko pa so vaše izjave o tem vprašanju bolj merodajne, so odgovorili novinarji.

»Kaj, ali bi ne bilo lepo, če bi se ustvarila taka kombinacija?« je odgovoril predsednik vlade.

Ko so novinarji pripomnili, da je ta vest povzročila pravo senzacijo in da se trdi, da je vse to že sklenjena stvar, je dejal g. Vukičević:

»Potemtakem bomo pa delali na tem, da se to uresniči. Vse bo dobro. Zaključek bo dober.

»OBZOR« O ODNOSAJIH MED SLS IN RADIKALI.

V uvodniku in v več noticah komentira »Obzor«, glasilo hrvatske inteligence, odkritja »Jutarnjega lista« o sodelovanju SLS in NRS ter pravi med drugim:

»Te vesti (»Jut. listac«) so danes prenetile (beograjske) politične kroge, čeprav so našle polno razumevanje, ker se je že ob raznih prilikah konstatiralo, da postopa vlada Velje Vukičevića napram skupini dr. Korošca zelo lojalno in da je upoštevala vse želje, ki jih je izrazila SLS. Opaža se, da v zadnjem času prihaja vsake dva ali tri dni kak delegat SLS v Beograd in obišče Veljo Vukičevića, zvečer pa se vrača v Ljubljano. Ta kontakt ima to svrhu, da Korošec točno informira Vukičevića o vsem volivnem gibanju v Sloveniji.

Politični krogi konstatirajo, da je Velja Vukičević ohranil v Sloveniji čisto neizpremenjeno stanje, ki ga je ustvarila SLS v onem kratkem času, ko je bila na vladi. Vsi oni rezultati in sklepi, i v finančnem zakonu i v posameznih ministrstvih, ki so bili v rokah SLS, so ostali v polni veljavi in tako velja za Slovenijo isti režim, ki je bil določen pod prejšnjo vlado.

V uvodniku pa pravi »Obzor« med drugim: ... Pogajanja dr. Spahin in dr. Korošca z vlado so dokaz, da vlada ne misli podpirati srbski ekskluzivizem in hegemonijo, temveč da hoče ustreči zahtevam muslimanov in Slovencev. Je sicer res, da se govori, češ, da sta se dr. Spaho in dr. Korošec odredila svojega »avtonomizma«, pa to je le igra besed. Razdelitev države na oblasti in oblastno kompetenco se ima izpremeniti v smislu decentralizacije. Če se to izvede, je popolnoma vseeno, kako se bo imenovala ta organizacija države. Če doseže dr. Korošec enotno Slovenijo s široko samoupravo, je čisto vseeno, kako bodo to v Beogradu imenovali. Glavno je, da Slovenci dejansko dosežejo to, kar rabijo.

Nam je žal, da so zveze med muslimani, dr. Korošcem in hrv. federalisti popolnoma pretrgane, še bolj nam je pa žal, da niso hrvatske meščanske stranke poskušale doseči z vlado tak aranžman, kakor so ga sklenili klerikaleci in muslimani...

»Jutarnji list« pa pravi:

»Zbližanje pravih zastopnikov Slovencev z novo radikalno stranko, ki jo vodi g. Vukičević, je vevaležna stvar, ki direktno vpliva tudi na hrvatsko politiko.

Poleg vsega naglaševanja, da se stranka dr. Korošca odreče svojega avtonomističnega programa, treba konstatirati, da se sicer formalno tega programa odreka, da pa je stvarno za Slovenijo izvajala za časa svojega bivšega bivanja v vladi pravo avtonomijo.

Na drugi strani postajajo zopet vsled sporazuma med najmočnejšo slovensko in najmočnejšo srbsko stranko, hrvatske pozicije vedno bolj izolirane, kar pomeni, da se je politika hrvatskih strank gibal v popolnoma napačni smeri. Praktičnih rezultatov, ki bi donesli slične koristi narodu, kakor jih je dosegel dr. Korošec za Slovence, vsaj do sedaj ni dala.

Tako hrvatski listi, ki pač nimajo vzroka hvaliti dr. Korošca.

Esdeasarski tisk pa piše o kapitulaciji, o likvidaciji SLS in sličnem.

Dne 11. septembra bodo tudi modri gospodje od SDS spoznali, kako veliko neumnost so napisali njih listi, ko so pisali o kapitulaciji in likvidaciji SLS, ker tega dne bo »likvidirana« SLS cenjeno SDS prav pošteno — našeskalu.

Tedaj pa se bo govorilo tudi zares o likvidaciji neke stranke — ki pa ne bo SLS!

IN KAJ PRAVI »SLOVENECE«.

V uvodniku odgovarja »Slovenec« na odkritja »Jutarnjega lista« in pravi med drugim to-le:

Vse, kar je na »senzacionalnih odkritjih« resničnega, je povedal dr. Korošec že na nedeljskem zborovanju SLS. Cesar ni povedal, je ustvarila domišljija po senzacijah hlastnega novinarstva. Dr. Korošec je v svojem nedeljskem govoru izjavil:

»Mi imamo trdno voljo in odkritosrčen namen, uravnati našo taktiko, tako, da Slovenija ne bo več, v kolikor je to sploh pri programatičnih strankah mogoče, izpostavljena nestalnim in vedno spremenljivim situacijam, ampak da bo svoje parlamentarne moči in sile stavila neposredno v službo cele države in na ta način skušala tudi slovenskemu narodu zagotoviti vse blagodati tako usmerjene politike... Naša želja je, da ustvarimo v prihodnjem parlamentu z radikalno stranko, v katere sedanje razmere se ne mešamo, še pristranejši in tesnejše zveze nego so bile dosedanje... Mislim, da pri radikalni stranki po volitvah, ko bodo razmere v njej zopet konsolidirane, ne bomo našli odklonilne besede.«

»Skušali bomo zastopati interese države in Slovenije ne samo iz opozicije ven, ampak tudi v tesnem sodelovanju z drugimi državotvornimi strankami s vladnim krmilom v roki.«

Dalje pravi »Slovenec«, da bo SLS tvorila bistven del prihodnje vladne večine in da se je o tem dogovoril dr. Korošec z Vukičevićem že pred svojim nedeljskim shodom.

SLS bo torej postala vladna stranka, toda ne več le vsled slučajnih okoliščin, temveč vsled trajnega dogovora z radikalno stranko. Interesi Slovenije bodo s tem trajno varovani in to je tudi glavno.

Dva državnika: Poincaré in Briand.

Pariz, 6. julija 1927.

Mnogo bolj kot po nazorih se razlikujejo ljudje po temperamentih.

Gg. Poincaré in Briand sta si bila v preteklosti vedno v ostrem nasprotju z ozirom na naziranje o zunanji politiki, ki naj bi jo vodila Francija. Odkar sedita skupno v vladi, se smatra, da sta se zblížala v tem pogledu; vprašuje se le, če je Poincaré bolj evoluiral v Briandovem smislu ali narobe. Po govoru ministrskega predsednika v Lunéville-u pred dvema tedni je nastala v časopisu o tem vprašanju živahna diskusija.

Brez nadaljnega bi se upal reči samo to, da sta si bila in bosta oba državnika zelo različna po svojem političnem temperamentu, tudi če sta se resnično zblížala glede zunanje politike.

Ce čitamo pazljivo Poincaréjev govor, se nam zdi, da ne zahaja nikjer v bistveno nasprotje z Briandom. Celo dnevnik »Volonté«, ki je odločen nasprotnik Poincaréjev in ki smatra, da je govor precej neroden in ga preveča kljubovalnost (l'esprit de chicane), na koncu vendarle prizna ugoden političen razvoj g. Poincaréja, češ, pred dvema leti bi se ne bil znal razlikovati med nemškimi narodom in državno politiko in bi ne govoril o sproženju roke premagancem.

Po drugi strani pa je govor v resnici vseboval mnogo nezaupanja napram Nemcem in semintja tudi zelo oster ton, tako, da ga je nacionalistično časopisje sprejelo z veseljem. Vendar mi tudi nacionalistično časopisje pomaga dokazati tezo o Poincaréjevem razvoju, ker dosledno izpušča vse stavke, v katerih se kaže govornik spravištvu napram Nemcem. Dovolj jasno govore o Poincaréju sledeče kategorične izjave: Želimostopiti v dobre odnose z vsemi sosedi. Upajmo, da se nam to posreži doseči v medsebojnem zaupanju in brez zahrbtne misli. Nismo se bojevali za uničenje ali ponižanje tujega naroda, temveč za neodvisnost svoje dežele in zato želimo danes edino mir in spoštovanje pogodb.

Z navedenega torej sledi, da ni bistvenega nasprotja med francoskim ministrskim predsednikom in njegovim zunanjim ministrom glede zunanje politike. Vendar si pri čitanju omenjenega govora mislimo večkrat, da bi g. Briand ne bil rekel tega, oziroma da bi isto misel čisto drugače izrazil, to se pravi, govoril bi v čisto drugačnem tonu. Vse to

sledi iz različnosti njihovih temperamentov. Mislim, da ne bo škodovalo našim čitateljem, če jih še nekoliko pozabavimo z razmišljanji o obeh državnikih, ki vodita politiko največje kontinentalne sile, politiko, ki služi vedno v orientacijo našemu vsakokratnemu zunanjemu ministru.

Ce zasledujemo politično udejstvovanje obeh velikih državnikov, pridemo nekako do teh zaključkov: Poincaré je jurist, Briand politik. Poincaré je advokat, ki pazi na besedila važnih državnih aktov, oz. pogodb. Briand pa, ki mu včasih očitajo, da vodi svoje posle površno, se je oddaljil od državnih papirjev, od pisane pravice; zdi se nam, da preko vseh teh pergamentov išče življenja.

Pri Poincaréju govori samo razum, pri Briandu tudi srce. Poincaré študira z vso vestnostjo besedila pogodb, mednarodnih dogovorov in se jih striktno drži. Briand pa instinktivno vidi živo materijo, ki se skriva za temi besedami in od katere koncem koncem vsa politika zavisi. Poincaré stopa na govorniški tribunu vidno miren, samozavesten s skrbno pripravljenim govorom in z argumenti, predvidenimi za vsak slučaj. Trudi se prepričati svoje poslušalce, toda ne osvoji si jih vedno. Briand ne nastopa z razumskimi argumenti in vendar osvaja s toploto — in vero, ki je v njegovih besedah.

Cul sem ga enkrat v parlamentu, nepozaben pa mi je njegov govor, ki sem ga čul v Zenevi ob priliki vstopa Nemčije v Društvo Narodov. Briand naravnost potegne za sabo. Poincaré je tesno vezan na preteklost, ki mu včasih uklene roke. Briand gleda opreščen v bodočnost. Neprestan gradi most, s katerim bo zvezal danes z jutri.

Iz tega izvira dejstvo, da oba državnika izrazita čisto isto misel tako različno. Poincaréjev govor v Lunéville-u je zbudil mnogo nezadovoljstva v Nemčiji in je razveselil coske nacionaliste. Prav isto bi bil povedal Briand v zadovoljstvo Nemčije in v jezo francoskih nacionalistov. Poincaré se vse preveč rad spominja preteklosti in ne more nikoli dovolj odločno pobiti očitkov napram Franciji. Pobija jih seveda tako, da nasprotniku dokazuje ponovno njegovo krivdo. To vedno ponavljanje Nemce boli, ker smatrajo, da to ni v skladu z Locarnom in Thoiryem, ki sta pokopala preteklost. Tudi prerad poudarja težavnost danega momenta n. pr. politične in

psihološke težave nemško-francoskega zblížanja, dasiravno se povsem zaveda nujnosti tega zblížanja. Seveda je računati z danimi nepravilikami, toda pretiravati njih obseg, se pravi povečati jih. Briand stopa k reševanju te naloge v polni zavesti vseh nepravilik, vendar brez grenke misli na prošlost, z dobro voljo in veliko vero za bodočnost.

Takšna je približna silueta obeh mož, ki jima je poverjeno politično krmilo Francije. Sta—Men.

Politične vesti.

— Neodvisni delavci proti Hrvatskemu bloku. V ime neodvisnih delavcev je poslal oblastni poslanec Baljkas vodstvu Hrvatskega bloka pismo, v katerem izjavlja, da je popolnoma nemogoče, da bi tudi neodvisni delavci podpirali Hrvatski blok. Iz splošno narodnih vzrokov so bili sicer neodvisni delavci pripravljeni podpirati Hrvatski blok, ko pa je H. b. odklonil sodelovanje z dalmatinskimi disidenti HSS samo zato, ker se niso hoteli odcepiti od neodvisnih delavcev, odklanjajo ti vsako sodelovanje s Hrv. blokom. Kerpa je polagoma zaplaval Hrv. blok v čisto kapitalistične vode in je v nem zasiguranega hegemonija federalistične stranke, ki ni nikdar skrivala svoje veliko nasprotstvo proti delavskemu razredu in kmetiskemu narodu, izjavljajo neodvisni delavci čisto odkrito, da se bodo proti Hrvatskemu bloku borili.

— O bolgarski zunanji politiki je podal zun. minister Burov v sobranju daljši eksponat. Med drugim je dejal: Bolgarsko zunanjo politiko odobravajo vse stranke in je zato ta postala prava narodna politika. Ta politika obstoji v tem, da se na podlagi enakopravnosti in spoštovanja suverenosti dosežejo lojalni odnosi z vsemi državami. To je tem lažje, ker vojna psihoza na Bolgarskem polagoma izginjuje. Nadalje skuša Bolgarska pridobiti si zaupanje vseh vesele. Obširno je nato govoril Burov o Zvezi narodov in se odločno zavezal za to institucijo. Z Rusijo pa B. ne more obnoviti stikov, ker stoji za sovjetsko Rusijo III. internacionala, ki skuša povsodi, zlasti pa na Bolgarskem, izvesti nerede. Burov se je nato zahvalil, da je odpravljena vojna kontrola s pristankom vseh sosednih držav. Glede izhoda Bolgarske na Egejsko morje pa obstoje globoka nesoglasja z Grško, zato o tem problemu noče govoriti. Na koncu govora je izjavil, da se bodo v kratkem pričela trgovinska pogajanja s Turško in takoj nato tudi z Jugoslavijo.

— Italijanski kralj proti fašizmu. Ko se je mudil te dni italijanski prestolonaslednik v Messini so ljudje klicali ob njegovem potovanju na naslov fašistov: »Doli moriki! Rešite nas Mussolinija!« — Slučaj, čeprav manj glasne demonstracije so se zgodile tudi v Fisi ob priliki blagoslovitve kapele v spomin padlih vojakov. Blagoslovitve se je udeležil tudi italijanski kralj, v fašisti pa so bili demonstrativno izključeni od slavnosti. Slavnostni govor je imel kardinal Maffei, ki je slavil veličino Italije, ki jo je dosegla pod žezlom Savojske rodbine. Mussoliniju in fašistom ni nihče govoril. Veliko pozornost je vzbudilo to, da je deputacija meščanov izročila kralju šopke iz rdečih nageljev. Ker so fašisti vakogor, ki se je pokazal z rdečimi nagelji prepleti in celo umorili, so pomeili ti šopki meščanov zgovorno demonstracijo proti fašizmu.

— Policijski triumf v Rumuniji. Sedaj prihajajo šele na dan podrobnosti o rumunskih volitvah na katerih je zmagała policija, ne pa Bratianu. Par primerov, kako se je delalo. V Bukovini je vodil volitve minister Hator in dal zapreti vse voditelje zemljoradniške in narodne stranke. — Še lepše stvari so se godile v Bukarešti. Vlada je dala zapreti dan pred volitvami vse voditelje opozicije ter njene čuvaje skrinjic in zaupnike. Pristaši zemljoradnikov so nato napadli policijsko ravnateljstvo in županski urad ter je prišlo do krvavega pretepa. Na obeh straneh je bilo več mrtvih. Pristaši generala Avaresca so z eno četo in več oficirji na čelu pričeli streljati na vladno vojsko. Razvili so se krvavi poulični boji in zgrajene so bile barikade. Šele ko je prišla vojska iz okolice Bukarešte, je mogla vlada udušiti odpor. — Najbolj brezobzirno pa je postopala vlada proti narodnim manjšinam. Na Sedmograškem so bili madjarski in nemški volivci na dan volitev izgnani na polje ko živina in tam so morali ostati, dokler niso bile volitve končane. Na ta način se je postopalo tudi z manjšinami v Besarabiji, Dobruži in Banatu, zlasti trdo pa z Bolgari in Srbi.

— Protest rumunske opozicije. V posebnem oklicu, ki ga je izdala liberalna stranka, pravi Bratianu, da je stranka zmagała naravnost veličastno. Da pa je bila ta zmaga samo prisileparjena in dosežena s skrajnim nasiljem, smo že povedali. Opozicija pripravila oster protest proti izvedbam volitev in da bo imel ta protest čim večji uspeh, se opozicija ne udeležila volitev v senat. Tako so sklenili zemljoradniki, dalje vodstvo stranke prof. Jorge in končno tudi general Avarescu. Tako bo ves svet znal, kako se vodijo v Rumuniji volitve.

— Podrobni rezultati rumunskih volitev. Po milosti policije so dobili: vladna (liberalna) koalicija 1.707.628 glasov (62.5 %), zemljoradniki (Manin) 467.093 (16.97 %), madjarsko nemški blok 170.605 (6.65 %), protidžarsko nemški blok 53.400 (1.94 %), nažidovski blok prof. Kusa 50.752 (1.84 %), rodna stranka gen. Avaresca 31.980 (1.17 %) in socialni delavski blok 31.980 (1.17 %). Od 3.581.332 volivcev mokrati 1.407 (0.05 %). Od 3.581.332 volivcev se je volitev udeležilo 2.751.508. Ker volivni se je volitev udeležilo večinsko stranko, bo imele silno favorizira večinsko stranko, bo imele vladna stranka 382 poslancev, nacionalna kmetijska stranka 61, madjarsko nemški blok 21, dočim so vse druge stranke brez nanašanja.

— Francoska vlada ne bo odstopila. Debat o izpremembi volivnega zakona je razdelila francosko zbornico v dva tabora in nastale so že govornice o odstopu vlade. Sedaj pa se te vesti uradno dementirajo. »Matine« piše, da bo novi volivni zakon sigurno spre-

jet in da bo nato izvršil Poincare rekonstrukcijo kabineta in sestavil novo vladno koalicio, ki bi pri volitvah nastopila enotno. Nato bo parlament razpuščen in razpisane bodo nove volitve.

Bivšemu badenskemu vladarju je ob njegovi sedemdesetletnici čestitala badenska vlada, ki jo tvori centrum, demokrati in socialni demokrati. Monarhistično čustvovanje je torej med Nemci neiztrebljivo.

KAJ SI VSE NE DOMISLJAJO?

Sobotno »Jutro« je objavilo na naslov vladnega komisarja g. Mencingerja impertinentno grožnjo, ki se končuje z besedami: »Za vaako dosedanje in bodoče prekorajenje (sc. kompetence) je g. komisar osebno odgovoren.«

Kaj si pravzaprav gospodje pri »Jutru« domišljujejo, da si upajo natisniti tako grožnjo? Jasn je, da je g. komisar za svoje delo na magistratu odgovoren, kakor je odgovoren vsak javen funkcionar. (Izjema velja menda le za one, ki so povzročili polom »Slavenske banke« in druge polome.) Toda niti v enem oziru pa se ta odgovornost ne tiče »Jutra« in niti neslavne SDS. Zato se naj »Jutro« niti najmanj ne briga za odgovornost g. komisarja, temveč naj raje poskrbi, kdo odgovarja za prekorajen proračun pri mestni klavnici v znesku okoli 5 milijonov dinarjev.

Morda bi bilo zelo umešno, če bi o tem izpregovorila tudi vlada in sicer ravno sedaj pred začetkom volivne borbe, da bodo ljubljanski volivci znali, kako se je v Ljubljani gospodarilo.

Kar se tiče delovanja komisarja Mencingerja pa rečemo, da je Ljubljana z njegovim delom zadovoljna, ker je s svojo stanovanjsko akcijo izvršil tako veliko in pozitivno dejanje, kakor ga niso izvršile vse prejšnje stranke skupaj.

Prepričani smo, da bo tudi vlada znala primerno zavrniti predrzno apostrofiranje »Jutra«.

II. DELAVSKA OLIMPIADA.

(Izviran dopis iz Prage.)

V Pragi je bilo te dni živo. Na stotisoče delavcev in delavk in delavske mladine iz Češkoslovaške in iz tujine se je pripeljalo (16 jih je prišlo peš iz Dunaja) na slavnosti Delavskih telovadnih enot. Jedro vseh sportnih in telovadnih prireditelj so tvorile Čsl. telovadne enote iz republike in iz Avstrije in nemška delavska telovadna društva iz republike Avstrije in iz rajha. Številno so bili zastopani Poljaki iz Češkoslovaške in iz Poljske, Madjari iz republike in Madjarskega, Slovaki, Ukrajinci in češki delavski Sokoli iz Amerike; zastopani so bili pa tudi Angleži, Francozi, Danci, Rumuni, Latiši, Finci in Slovenci.

Vse štiri avne tlovalde dne 26. junija (deca), 3., 5. in 6. t. m. so se v splošnem in v posameznosti posrežile. Posebno so ugajali nastopi Skavtov, nastopi starejših s klavdivi in slavnostne scene »Z delom k svobodi«. Njena misel je sledeča: »Star režim, ki ga predstavljajo diktator, bogataši, lenuhi, igrači s kocko, alkohol in razuzdanost, ki smatra za središče in podlago vsega kapitala sam, tiste pa, ki kapital umaže, za sužnje in ki se opira na armado, birokracijo in pope (brez teh ni socialdem. filozofije), se ruši pod pesnjico nakoval. Se enkrat nastopi reakcija ob vojski, po tej pa se razmnože vrste zavednega delavstva, zrušijo tiranijo in postavijo vlado smotrnega dela, ki pretvarja lice zemlje in ustvarja bogastvo človeštva. Zmaguje geslo »rad i istina« kakor smo brali pri zastopnikih Slovencev v sceni. Scena ni v sestavi (v primeri z zadnjo sokolsko sceno »Kje dom je moj«) komplicirana, pač pa dobro premišljena in se odlikuje po jasno izraženi misli.

Z obiskom so bili prireditelji lahko zadovoljni. Prezident Masaryk je bil pri treh nastopih cel čas navzoč, pridno so se udeleževali vseh nastopov zastopniki vlade in parlamenta in zastopniki tujih držav. Občinstva je bilo vselej okoli 75.000.

Tudi tisk, razen komunističnega, se večinoma pohvalno izražal o prireditvah, katoliški prireditelj ignorira, dasi drugače (pri raznih aferah in aferah pri socialistih) vestno vrši svojo referentsko dolžnost.

Današnji spreved po mestu je bil impozanten. Prisrčnim »Zdar« in »Nazdar« so odgovarjali iz vrst manifestantov vesel vzkliki v 13 jezikih. Gotovo pripomore prireditelj s svojo pacifistično tendenco k zboljšanju razmer med narodi v državi pa tudi med državami.

LJUBLJANSKI VELESEJEM.

Osmi in deveti dan.

Z dosedanjim potekom velesejja morejo biti zadovoljni predvsem razstavljalci, ker se je letos sklenilo mnogo več kupčij kot lanske leto. Nasprotno pa je obisk gledalcev letos nekoliko zaostajal za lanskim ter se je dvignil šele v soboto in včeraj, v nedeljo. V soboto je obiskalo velesejem približno 8000, včeraj pa okrog 15.000 oseb. V soboto je do včeraj na velesejem mnogo tujcev, zlasti iz Spelo na, Češkoslovaške, Madjarske in Amerike. Iz Buenos Airesa je dospel neki inženir, ki se zanima zlasti za nakup lesa. Včeraj pa je posetila velesejem skupina trgovcev iz Grčije, ki se zanimajo za lesne izdelke, tavolete itd.

Kar moramo odločno grajati, je to, da so davčne oblasti izvršile na velesejmu nekaj ružbežni in to pred očmi tujcev. Lepe pojme o Jugoslaviji bodo odnesli ti od nas!

Včeraj se je pričela že detajlna razprodaja razstavljenega blaga in je večina razstavljalcev napravila prav povoljne kupčije; tudi trgovci z luksuznimi predmeti so zabeležili včeraj znatno večji promet, kot prejšnje dni.

Danes se velesejem zaključil. Občinstvo opozarjamo, da traja detajlna razprodaja tudi danes ves dan. Vse govornice, da se bo velesejem še za nekaj dni podaljšal, so popolnoma neutemeljene.

Politična računica.

V demokratičnih in parlamentarnih državah odločuje navadno številna moč v parlamentih zastopanih strank o vodstvu državnih poslov in o usodi države. Po istem izreku zgodovinarja Livija — maior pars meliorem vicit — kvaliteta nič na zaleže ali vsaj ne mnogo, če je v manjšini, ampak odločuje samo večina, pa če je še tako slaba. Mnogim to stanje sicer ni všeč, in bi radi videli na krmilu države kvaliteto, ampak tako je.

Praktičen politik pa mora računati z dejstvi, ne pa z željami. In ker je v demokratičnih državah vsak državljani upravičen biti tudi politik, ker tudi on sodočuje o državi, upravi kot volilec, zato mora tudi za večino državljanov veljati to, kar je, ne pa to, kar naj bi bilo. Razum, če hočemo zakonitim putem obstoječe stanje izpremeniti, kar pa je zopet le mogoče s pomočjo večine.

Zivljenska pravica pa sili ljudi, da se tudi v politiki zanimajo in zavzemajo predvsem za stvari, ki so jim najbližje. Če pridejo slabe letine in grozi lakota, ljudje gotovo ne bodo razpravljali vprašanja, kako je nastal svet, ampak se bodo brigali, kje bodo dobili kruh.

Prav tako ljudje ne presojaajo veljave političnih strank samo po njenih principih, ampak še bolj po njihovi realni politični moči in veljavi. Nočemo reči, da je to lepo in idealno in »principijelno«, ampak če človeku teče voda v grlo, se ozira za pomoč, ne pa za principi.

Ogromna večina slovenskih volilcev pa se nahaja danes v velikih stiskah in to v stiskah popolnoma materijelnega, ne idejskega ali principijelnega značaja. Danes kolone obrtniki in trgovci in delavci. A ne kolone zato, ker je kakšen »jugoslavenski« ali kakšen drugi »princip« ogrožen, ampak zato, ker so njihovi želodci prazni in noče boste. Zato pa tudi ljudje danes ne vprašujejo več, kakšne ideje zastopa ta ali oni mož ali stranka, ampak ljudem gre v prvi vrsti za to, kdo in kako jim bo pomagal. Ni to morebiti lepo in idealno od ljudi, da so takšni, ampak tako je.

Sedaj pa prihajajo stranke druga za drugo in obljubujejo. To je njihova pravica. Kaj pa pravijo ljudje na vse te lepe obljube?

Ljudje pravijo: Nam ne more nihče drugi

pomagati, kakor javnost, država. Državno pomoč pa izpolnjuje lahko samo taka stranka, ki je že na vladi ali pa ki ima vsaj upanje, da bo na vlado prišla prej ali pozneje. Pomagajo ljudem torej lahko samo velike stranke, kajti za male drobce se nihče v parlamentu ne zmeni.

Kakoršen pa je današnji položaj v naši državi, moremo računati le s štirimi velikimi strankami: radikali, demokrati, radicevci in klerikalci. Te štiri stranke bodo imele v svojih rokah vso državno moč, torej tudi pomoč. Ali bodo vladale vse štiri naenkrat, ali samo dve ali tri, je končno vseeno. Čisto gotovo je, da »družba« ne bo prihajal v poštev.

Tak »družba« pa bo v prihodnjem parlamentu SDS.

Samostojni demokrati v Srbiji in v prečanskih srbijanskih krajih bodo volilno paritijo sijajno izgubili, ker se Vukičević in Marinković nista združila, da samostojne demokrate podpreta, ampak da jih oskubita. Dosti boljše tudi na Hrvaškem ne bo, v Sloveniji pa tudi ne bo SDS poslano z rožicami.

Politične podpore pri drugih strankah SDS ne bo uživala. Kaj torej? Kakšne bodo praktične posledice?

Posledica obupnega stanja SDS bo, da bodo SDS in njeni poslanci v parlamentu brez vpliva in brez moči. Sedeli bodo v parlamentu kakor kupček nesreče, sami bolj pomoči potrebni kakor pa da bi mogli pomagati drugim.

Tak je položaj in prav nič drugačen. Iz tega položaja pa slede sami po sebi odgovori na sledeča vprašanja:

1. Ali ima za uradnike kakšen smisel, da volijo SDS? Nima smisla.

2. Ali ima za kmete kakšen smisel, da volijo SDS? Tudi ne.

3. Ali ima za delavce, obrtnike, trgovce kakšen smisel, da volijo SDS? Tudi ne!

Vsak glas, ki bo oddan za SDS, je zavržen glas, ker SDS že danes v praktični politiki nič več ne pomeni, v prihodnjem parlamentu bo pa pomenila še manj, to je nič.

Tak je položaj, in kdor ga razume, bo tudi vedel, kaj naj stori, če je pameten.

Okr. kmet. referent Josip Sustič:

Organizacija kmetijske službe.

»Slovenski Narod« je prinesel v štev. z dne 26. junija t. l. izpod peresa ing. agr. Benedikta Wenko članek pod gornjim naslovom. Prepričan sem, da se večina kmetijskih strokovnjakov Slovenije nikakor ne strinja z nekaterimi izjavami in tendenco omenjenega članka. Zato se v naslednjem dotaknem našelnih točk aktualnega vprašanja, o katerem se toliko razpravlja in piše, a se do danes še ni prišlo do pravega zaključka in potrebnih ukrepov.

Predvsem gre za institucijo okrajnih ekonomov oziroma kmetijskih referentov pri sreskih poglavarstvih. Ta sistem kmetijske službe za pospeševanje kmetijstva je tudi za naše razmere popolnoma primeren. Podrobno proučevanje vseh v poštev prihajajočih činjenic nas mora dovesti do tega prepričanja. Pomisleki, da imajo slične institucije le na Balkanu in v Rusiji, a drugod po svetu nikjer ne, še nikakor ne utemeljujejo, da ta sistem kmetijske službe ni primeren za Slovenijo in prečanske kraje sploh. Vzporanje Slovenije z zapadnimi državami v pogledu kmetijskega napredka je preveč optimistično, zato pogrešno! Kajti kljub temu, da smo Slovenci glede nekaterih posameznih, z ozirom na celoto kmetijstva že manj važnih kultur (hmeljarstvo, vinogradništvo, i. dr.) res na znatni stopnji napredka, vendar je Slovenija v primeru z zapadnimi državami glede glavnih panog kmetijstva komaj iz prvih poveljev. Le proučimo v podrobnejšem stanju naše živinoreje in našega ožjega poljedelstva, torej panog, ki tvorita temelj in jedro slovenskega kmetijstva! V teh poglavitnih panogah smo v primeru z zapadom in severom še na dokaj primitivni stopnji napredka in le na potrepljivem papirju izgleda, da je naše kmetijstvo »visoko razvito«. A tudi glede nekaterih specialnih kultur, o katerih pravi g. ing. Wenko, da so pri nas posebno visoko razvite, je dejansko stanje v resnici precej drugačno. Posebno velja to glede sadjarstva. Da imamo za te panoge prav dobre naravne pogoje, je gotovo, do visoke razvitosti je pa še daleč. Nadaje so naša »znamenita reja konj dirkačev«, umetno valjenje rib i. dr. le krajevno zelo omejene, specialne in bolj postranske veje splošnega kmetijstva, katere ne igrajo bistvene vloge v veliki celoti kmetijstva Slovenije. Dokazovali visoko stopnjo našega kmetijstva s pozivom na le specialne, v več ozirom omejene kulturne in panoge pomeni, imeti dokaj korajže in spominja na Potemkinove vasi. V jedru kmetijstva, v živinoreji (špec. govedoreji) in v ožjem poljedelstvu smo Slovenci še daleč za severom in zapadom inozemstva. Tega dejstva pač ne moremo tajiti. Isto velja tudi glede strokovne izobrazbe slovenskega kmeta, ki je, izjemši par specialnih kultur, v tem ozirom vendar bliže balkanskim nego zapadnim deželam. Temu bi bila najboljši dokaz statistika našega kmetijskega šolstva. Tedaj Slovenije zaenkrat ne moremo še polno primerjati z zapadnimi narodi ne glede napredka splošnega kmetijstva, ne glede strokovne izobrazbenosti kmeta. To si moramo — resnici na ljubo — priznati. Torej v prvotnem članku navedeni argumenti nikakor ne utemeljujejo, da naj bi se institucija okrajnih ekonomov ukinita in iskalo nova pota v organizaciji kmetijske službe. Nasprotno, ravno razmeroma še zmerom nizka stopnja celote slovenskega kmetijstva veleva, ostati pri tej instituciji.

Res pa je, kar utemeljuje g. ing. Wenko,

da eksponiran kmetijski strokovnjak tudi v naših razmerah ne more obvladati enako temeljito vseh množičnih panog kmetijstva ter da je potrebno specializirano delo. Ampak tudi ta okolnost še ne izključuje potrebo institucije okrajnih ekonomov. G. ing. Wenko sam priznava, da se je večina ekonomov že specializirala v eni ali drugi panogi — pač v tisti panogi, ki je v dotičnem srezu najvažnejša. Da bo tak ekonom-specialist bolj pospeševal svojo specialno stroko, ako je nameščen v srezu in ne pri centralnem oblastnem uradu, je na dlani. Za stroke pa, v katerih ekonom ni specialist, bi mu morali prihajati na pomoč specialisti iz oblastnega kmetijskega urada. Ustvarite okrajnim ekonomom najpogreje potrebne gmojne predpogoje za delovanje, pa bomo imeli večje uspehe in ne bo več kamenov spoditke.

Ako dosedanje delo na pospeševanju kmetijstva ni bilo povsod dovolj uspešno, s tem še ni dokazano, da institucija ekonomov kot taka ni primerna za naše razmere in da moramo baš radi tega iskati druga, nova pota. Nujna potreba pa je, da vestno in natanko preiščemo, zakaj je do danes vobče tako malo uspehov. Ker se ob dobri volji in primeren ukrepih dajo vzroki neuspehov odstraniti, bi bilo odveč in pogrešno, ubirati nova pota, na katerih zlahka doživimo razočaranja, tako da ne bo konca eksperimentov na veliko škodo kmetijskega napredka. Institucija okrajnih ekonomov je obrodila do danes razmeroma malo uspehov iz teh tehničnih razlogov: 1. Vsi delavci niso plačani; 2. ker so potni pavšali negotovi, nerediti in skrajno nizki, n. pr. v ljubljanski oblasti mesečno 140 Din, t. j. z ozirom na mesečni delovni načrt malo več, kot nič; 3. ker ne dobiva okrajni ekonom niti pare pavšala za nabavo prepotrebne, moderne strokovne literature in za naročilo znanstvenih strokovnih časopisov iz inozemstva; 4. ker manjka ekonomom že od vsega početka strokovno nadzorstvo (inspekcija); 5. stalna možnost neprosto voljne premestitve in sploh negotovost službe; 6. ker je ekonom takorekto brez prave zaščite v stanovskih ozirom; 7. ker se razne politične struje na deželi rade in pogosto zaletavajo v ekonomo, ako se ne udejstvuje tudi politično v njih korist.

Predpogoji za uspešno delovanje okrajnih ekonomov je, da docela odpadejo gornje kardinalne ovire njih delovanja. Potni pavšal mesečnih 1000 Din predstavlja minimum za uspešno polovalno delo ekonomov. Mesečni pavšal od najmanj 500 Din za nabavo strokovne literature je neobhodno potreben, da ekonom lahko zasleduje naraščajoče napredovanje kmetijstva, da ne zaostaja z vsakim dnem v strokovnem znanju ter da primerno vravna svoje delovanje. Okrajnega ekonomu bi moral vsaj enkrat v četrtletju inšpicirati poseben strokovni inšpektor, ki bi nadzoroval njegovo podrobno delovanje ter mu dajal inicijative, kjer bi to bilo potrebno. Pisec opravlja službo okrajnega ekonomu blizu pet let. Do danes ga ni še posetil noben strokovni nadzorovalni organ, dasi si to želi, ker so taki osebni stiki velike važnosti in potrebni. Krediti za vse gornje namene bi imeli biti stalno sprejeti v proračun. Neprosto voljna premeščanja eksponiranih ekonomov iz enega okraja v drugega so temeljna pogrška. Če je kje stalnost potrebna in umestna, velja to za kmetijski resor, posebno pa za eksponirane strokovnjake, ki delujejo na terenu. Mislimo si generalno ravnateljstvo — domene, ki bi vsakih par mesecev premeščalo

upravitelje posameznih veleposestev na druga posestva. Domena bo kmalu pričela propagati! Mnogim političnim faktorjem na deželi ne gre v glavo, da se ekonom ne sme niti najmanj udejstvovati tudi politično, ker so drugače strokovni uspehi med našim politično zbeganim ljudstvom izključeni. Ekonom, ki se politično ne udejstvuje, se ravno s tem lahko tiho zameri na vse strani, ker po nazorih nekaterih političnih prenapetežev je vsepovsod glavno — politika, šele daleč za to naj pride gospodarsko delo.

Če preide z oživitvorenjem oblastnih samouprav vsa kmetijska pospeševalna služba na oblastne odbore, bi bila po mojem mnenju temeljna napaka, če bi se osredotočila vsa kmetijska služba pri centralni oblastni upravi in ukinita institucija okrajnih kmetijskih referentov. V tem slučaju drži primera z domeno, pri kateri se bi ukinitile uprave posameznih veleposestev kot obratno samostojnih edinic celote ter hotelo voditi cel ogromen aparat izključno samo iz centrale s pomočjo par uradnikov. Vse delo namena in potrebe najpodrobnejšega delovanja kmetijskih strokovnjakov med kmetijskim narodom upravičeno primerjamo oblast z domeno, a okraje ene oblasti s posameznimi veleposestvi — edinicami. Specialist iz centralnega oblastnega urada ne bi nikoli mogel imeti zadostno podoben stik s kmetijskimi gospodarstvi cele oblasti, pa naj bo še tako strogo specializiran in dobro plačan za službo in potovanja. Nasprotno okrajni ekonom, kateremu bi bilo ob danih sredstvih potovanje v okviru enega sresa mnogo lažje. Zato se ekonom znatno bolje upozna in uživi v vse gospodarske in druge prilike različnih okoliščin svojega okraja. S temi prilikami mora kmet. strokovnjak zelo računati, ako naj doseže stalnejše, efektivne uspehe. Poleg tega se bavi okrajni ekonom s kmetijskimi ljudmi, ki so mu blizu, naravnost individualno, individualno se bavi tudi s posameznimi okolišči, kar je eminentno važno za dosego dejanskih uspehov. Če krajevno specializiranje ob intenzivnem delu zaleže več kot strokovno specializiranje. V eni ali dveh strokah specializiranega ekonomu ne bo nikdar polno nadomeštal oddaljeni specialist iz centrale, ki ima posla po celi oblasti. Oblastni specialisti bi le spopolnjevali delovanje ekonomov v tistih panogah, s katerimi se ekonom ne more specialno baviti. Vse pospeševalne in upravne ukrepe v okraju pa bi vodili in spajali le okrajni ekonom, ki bi kot krajevni strokovni činitelj bili edini za to poklicani. Kajti ekonom ni za svoj okraj le strokovni učitelj in uradna oseba, temveč on mora, ako naj vrši pospeševalno delo res temeljito in uspešno, biti le factu tudi gospodar-kalkulant, posrednik, organizator, torej le v obratnem oziru univerzalen delavec, kakor mora biti topogledno univerzalen delavec upravitelj veleposestev.

Institucija okrajnih ekonomov tudi ni okorna in draga. Okorna še najmanj, to ve dobro tisti, ki se zna vanjo uživeti in izrabiti za svoje strokovno udejstvovanje vse ugodnosti, ki mu jih nudi funkcija okrajnega referenta. Ravno okrajni ekonom lahko skoraj docela izloči vse brezplodne formalnosti ter posluje enostavno in naglo, nedogledno bolj kot vsak drug okrajni referent. Institucija ni draga, ker ako se na pr. tem 10—12 ekonomom v ljubljanski oblasti da vse predpogoje za udejstvovanje in jih stalno nadzira, bi znašala korist institucije velike milijonske vrednosti vsled zboljšanja vseh gran kmetijske produkcije. V primeri s temi koristimi bi bili izdatki institucije naravnost malenkostni.

Imejmo tudi pred oči, da bo menda kmalu tvorila srezka samouprava precej samostojno samoupravno gospodarsko telo, ki bo moralo polovati nalično oblastnim upravam. Delo bodočega srezkega kmetijskega odseka bo obsežno in najpodrobnejše, zato tudi odvažnejše nego delo odseka pri oblastnem odboru. V srezu bo prva bojna črta dela za pospeševanje kmetijstva! Jasno je, da bo temu samoupravnemu aparatu potreben predvsem kmetijski strokovnjak, ker bi bilo strokovnim specialistom iz oblastne centrale nemogoče vsiti v srezih vse podrobne strokovne posle in one obratnega značaja.

Nujno je potrebno, da se čimprej skliče anketa, pri kateri naj bi sodelovali poleg merodajnih činiteljev tudi priznani kmetijski strokovnjaki in umni kmetijski gospodarji. Na anketi naj bi se vsa ta aktualna vprašanja načelno in končno veljavno razčistila in rešila, kajti nepremišljeni eksperimenti obrode lahko usodne posledice. Potrebno je tudi, da pride vendar enkrat do konkretnih ukrepov. Zavlačevanje in negotovost pomenijo le tratenje časa, denarja in moči.

ČESKO GLEDALIŠČE NA DUNAJU.

Po prevratu je gotovo manj Čehov na Dunaju. Poprej je bilo tu zares neverjetno mnogo čeških uradnikov vseh kategorij. V vseh ministrstvih in osrednjih uradih je bilo v vsakem oddelku veliko Čehov. Češke dežele so dajale osrednjim uradom veliko dela s svojim češkim uradovanjem. Spisi so prihajali vsled pritožb na Dunaj in kdo naj bi jih razumel in stvar rešil, ako ne češki uradnik? Pa tudi v vseh nižjih stopnjah, med pisarniškimi uradniki, dalje sluga in vratarji so bili Čehi. — Po prevratu je vse to izginilo. Skoraj vsi so našli takoj svoje pripravnno mesto v domovini. Tudi od prostih poklicov jih je mnogo zapustilo Dunaj: odvjetniki, inženjerji, zdravniki itd. niso več našli tu zadostnega posla.

Ali kljub temu je še mnogo Čehov ostalo. Vseh strok obrtniki, rokodelci, trgovci so ostali tu, ker so že povsem izgubili zvezo s staro domovino, ki njihove konkurence prav nič ne potrebuje. Poleg teh pa so se nakrat pojavili novi Čehi, ki so veljali že za Nemce, pa so se bili samo potuhili, kakor neka vrsta Čehov sploh dobro razume. Na zunaj je že Nemec, toda moli, kolne in doma z otroci govori dosledno češki. V Gorici smo imeli ravnatelja realke, ki se je Warчанec pisal, in je bil tako hud germanizator, da sem mu napovedal najostrejši boj in ga končno tudi

pregnal. Premestili so ga na Moravsko na neko češko realko, kjer je igral vlogo vrlega Čeha. Otroci so že iz Gorice prinesli svoj češki občevalni jezik. — Takih Čehov se je po vojni pokazalo na Dunaju na tisoče. Videli so, da biti Čeh na Dunaju ni nič več nevarno in da je celo v mnogih slučajih koristno. In tako je danes češka kolonija tukaj jako številna. S pametno politiko socialnih demokratov imajo v vseh okrajih dobre češke šole.

Zanimivo je, da imajo Čehi na Dunaju šele po vojni po večkrat na leto gledališče. Zadnje čase je v tem pogledu najbolj podjeten ravnatelj olomuškega narodnega gledališča Drašar, ki prihaja sem gostovat s popolnim ansamblom. O njem sem že večkrat poročal. Zaradi njega je pred kratkim nastala velika gledališka afera, s katero sta se morali baviti obe vladi, češka in avstrijska. Češka vlada je odredila vizum znani dunajski igralki Gizi Werbezirk z razlogom, da ravnatelj Drašar ni dobil dovoljenja za gostovanje v Cariteatru. O teh sporih sem tudi jaz poročal. To gledališče je namreč že dolgo zaprto in kratke sezone v tem gledališču je težko spraviti v soglasje z interesi gledališkega občinstva in sploh vsled kolektivnih pogodb. Enako je v Pragi tudi in zato je tudi praška organizacija igrancev dala Dunaju prav. Tudi je prišel vmes Breitner s svojimi zahtevami glede plačila zastanih velikih davščin.

Zdaj pa so vse difference poravnane in olomuško gledališče je najelo Raimundovo gledališče za čas od 3. do 30. septembra. Za naprej bo Drašar vsaj za 60 predstav na leto gostoval na Dunaju. — V jeseni bodo predstavljali ciklus Smetanovih in Dvořakovih oper ter »Janufo« in »Lisico zvitorepko« od Janečka. Njegovo olomuško osebje bo dopolnjeno od Narodniho Divadla praškega in tako pride po daljšem odmoru zopet na Dunaj Jan, za Dunajcem silno priljubljeni Hans Kubla, ki je imel v Volksoperi svoje triumpfe. Šele potem so Čehi videli, kak biser imajo v Jeniku Kubli.

A. G.

LJUBLJANSKI KONCERT AKADEMSKEGA PEVSKEGA ZBORA.

Po vzoru akademskih pevskih društev Beograda (Obilič) in Zagreba (Mladost) so si akademiki ljubljanske univerze na inicijativo akademika, pevovodje in harmonizatorja narodnih pesmi, avtorja »Pevske vadnice«, ki jo je založil in izdal pevski zbor Glasbene Matice Frana Marolta ml., osnovali svoj akademski pevski zbor. Hvalevredno idejo je gotovo pozdravila javnost z veseljem in zadoščenjem, kajti v naši mladini, naši bodočnosti, naj se zrcali stremljenje po splošnem kulturnem napredku. V zboru akademikov, ki nima niti lastnih prostorov, niti podpor odkoderkoli, se je zbralo okoli 40 idealnih mladih, povečini gotovo gmojno slabo situiranih fantov, ki so po komaj par mesečni vztrajni in temeljiti vežbi dostojno, z vso resnostjo pokazali uspeh svojega truda najprej v Mariboru, preteklo sredo zvečer pa v Ljubljani. Vzporod njihovega koncerta v Filharmoniji je bil tehtno in premišljeno izbran, prinesel je najznačilnejše moške zborne naše zborovske literature, od Foersterjevih mimo Savina, Pavčiča, Adamiča do Ravnika, same skladbe, ki bi jih zmogli le boljši, zmognejši slovenski moški zbori. Glasovni material akademskega pevskega zbora je v basih zavidanja vreden, lep, polno zvonen, impozanten; v tenorjih pa ni prvovrsten ali pa so bili pevci tokrat utrujeni. Naštudirani je bil vzporod vestno, skladbe interpretirane z rutino starega pevskega praktika, v dinamični točno odmerjene, s skrbno izdelano agogiko. Nekaterim netočnostim je bilo krivo to, da je dirigent stal prenizko in mu zato zbor ni mogel vedno slediti. Težkoče nekaterih skladb so pevci igranje premagali pač zato, ker jih je Marolt seznanil pred študijem vzporoda z osnovnimi pojmi teorije. Poleg umetnih skladb smo poslušali tudi zanimive Adamičeve in Maroltove harmonizacije oziroma priredbe narodnih pesmi. Na koncertu sta kot solista nastopila akademika Jože Likovič in Marjan Rus, oba dobra pevca lepih glasov in nadebudna talenta; spremljal ju je na klavirju pohvalno konservatorist Šivic. Prav ni bilo, da so pridelitelji vzporod spreminjali brez oznanila poslušalcem in da je manjkalo na njem označbe skladateljev posameznih pesmi. Sicer je bil pa koncert — dasi za juljski soparni večer vseeno malo predolg — lep, razvešljiv pojav v našem kulturnem življenju, ki je združil akademsko mladež brez razlike političnega prepričanja v složno, idealno pevsko delo. K prvemu častnemu uspehu akademskemu pevskemu zboru in njegovemu vodji Maroltu iz srca radi čestitamo! Da je pa ljubljanska zaspala ali pa za vse nepotrebne druge reči preveč vneta publika ta koncerta skoro prezrla — posetila ga je v silno pišem številu — nas je skoraj sram omeniti. Namesto pobude požrtvovalni mladini s številnim obiskom — prazni stoli, Akademskega pevskega zbora naj to omalovaževanje ne splašja; krepko in neustrašeno naj vztraja naprej! In s koncerti ven v svet iz te nesrečne doline šentflorjanske!

—
Skladatelj Josip Pavčič je priredil svoj mešan zbor »Lenka« na Oton Zupančičevo besedilo za zbor s spremljevanjem klavirja. Pesem je jako efektivna zalaži jo in izda v kratkem pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Pevskim zborom bo dobrodošla.

Ljubljanski dvorip.

Dva ljubljanska se pogovarjata pri cvičku o kislj politiki. Pa pravi prvi:

»Ali veš, zakaj so propadla pogajanja za napredni blok?«

— ?«

»Zato, ker je v zadnjem hipu prevzel vodstvo pogajanj — dr. Žerjav.«

Ko je čital navdušen esdeesar v sobotnem »Narodu« o sijajni »kapitulaciji« SLS, je vzdihnil: »Oh, ko bi mogla naša stranka vsaj enkrat tako kapitulirati in vsaj za par ur pokukati v vlado.«

Dnevne vesti.

NOV URAD.

Ljubljana je dobila nov, velevažen in nad vse avtoritativen urad.

Nadzorna oblast nad delovanjem ljubljanskega komisarja je namreč postala — redakcija »Jutra«.

Tako je napisano v sobotnem »Jutru« in je torej stvar več ko resnična.

— **Kraljev dar delavcu.** Ko se je vozil na Vidov dan kralj z avtomobilom iz Tržiča proti Bistrici, kjer popravljajo od povodnih poškodovano cesto, je stopil predenj delavec Fornazarič ter kralja opozoril, da bi utegnilo biti nadaljevanje vožnje nevarno. Kralj je to upošteval ter se vrnil. Te dni se je vozil kralj zopet po isti cesti. Delavci so ga navdušeno pozdravljali. Stopil je z avtomobila ter se z njimi razgovarjal. Pri slovesu je stisnil Fornazariču v roko tisočdinariski bankovec kot priznanje za njegovo vestnost.

— **Kralj boker.** Kmetu Dorišiču v Ivaničgradu se je rodil nedavno sedemnajsti otrok. Srečni oče je naprosil kralja Aleksandra za botra. Kralj je prošnji ugodil. Včeraj je bil krst. Kralja je zastopal polkovnik armijske komande v Zagrebu Vojislav Todorović.

— **Odlikovanje.** Z redom sv. Save III. razreda je odlikovan svetnik oddelka Stola sedmorice v Zagrebu dr. Josip Zmavec.

— **Českoslovaška odlikovanja.** Prezident Masaryk je odlikoval z redom Belega leva I. stopnje za državljanske zasluge našega zunanjega ministra dr. Vojislava Marinkovića; z redom Belega leva II. stopnje našega poslanika v Bukarešti Boška Colak-Aničića; z redom Belega leva V. stopnje našega vojaškega atašeeja v Pragi generala Mihajla Nenadovića in z redom Belega leva III. stopnje generalnega konzula SHS v Pragi Svetozarja Rašića.

— **Francoske štipendije za naše dijake.** Komisija za podeljevanje francoskih štipendij jugoslovenskim dijakom v Parizu je podelila došle iz prošnje xer je podelila za leto 1927-28 štipendije naslednjim gojencem: Hrvoju Majstru za študij filozofije, Leonu Pompa za študij prava, Rudolfu Kolariču za študij filozofije, Vilimu Fajdigi za študij filozofije, Antonu Umeku za študij tehnike, Mileni Uršič za študij filozofije v Aixu in Lavoslavu Vihru za študij tehnike v Parizu. Francoska vlada potroši vsako leto nad pol milijona frankov za študije naših dijakov na francoskih univerzah.

— **Preureditev solin v Dalmaciji.** Uprava državnih monopolov je odobrila kredit 20 milijonov dinarjev za preureditev solin v Dalmaciji. Dela so se takoj pričela.

— **Strokovna prometna šola** se ustanovi v kratkem v Beogradu. Tečaj bo trajal 3 leta.

— **Kongres pravnikov.** Kongres pravnikov se letos ne bode vršil niti v Sarajevu, niti kje drugod. To nam sporoča njegov stalni odbor, ki je sicer prvotno sklenil, da se kongres vrši dne 17. septembra 1927, pa je moral kongres odgoditi, ker so bile med tem časom razpisane volitve v Narodno skupščino. Stalni odbor je želel, da se kongres vrši po volitvah. To so pa preprečile neodpravljive težkote. Zato se je končno sklenilo, da se skupščina kongresa to leto ne bo vršila, temveč šele prihodnje leto. Točen datum kongresa se bode pravočasno naznanil, kakor tudi kraj kongresa, ki se bode bržkone vršil v Sarajevu.

— **Sestanek bivših vojakov Notranjcev 31. t. m.** na Križni gori pri Ložu (žel. postaja Rakek). Izrečno po želji Notranjcev, kličemo bivše vojake na Križno goro, to prelepo razgledno točko naše zemlje, za 31. julij. Pričetek slavnosti ob 10. uri dopoldne. Na ta pokrajinski sestanek Zveze, vabimo zlasti Notranjce, ker to je njihovo naravno središče. Zveza, ki je letos žela triumfe v Petrovčah, na Zalostni gori, pri Sv. Petru, kliče še vas, žilavi Notranjci, na Križno goro pri Ložu (žel. postaja Rakek). — **Tovariši Notranjci,** kakor en moč 31. julija na Križno goro. — Za Z. S. V. pripravljani odbor v Ložu.

— **Oblastno središče trezne mladine** kot kongresni odbor II. Jugoslovenskega abstinenčnega kongresa se dovoljuje javno zahvaliti se mestnemu magistratu ljubljanskemu za izredno podporo Din 1000, ki jo je podaril za II. Jug. abst. kongres.

— **Likvidacijske posle II. Jugoslovenskega abstinenčnega kongresa** vrši abstinenčna pisarna Stan in Dom; vsi računi naj se čimprej pošljejo tej pisarni.

— **Oblastno središče trezne mladine** kot kongresni odbor II. Jugoslovenskega abstinenčnega kongresa se zahvaljuje vsem javnim funkcionarjem, zastopnikom društev in vsem prijateljem abstinence, da so s svojo prisotnostjo pripomogli do večjega sijaja kongresa. Oblastno središče trezne mladine se vsem tem priporoča za nadaljno naklonjenost pri težkem svojem delu.

— **Nov upravnik političnega oddelka zunanjega ministrstva.** Za upravnika političnega oddelka zunanjega ministrstva je imenovan dosedanj tajnik našega poslanstva v Rimu, dosedanj upravnik oddelka dr. Božidar Purić je imenovan za svetnika pri našem poslanstvu v Rimu.

— **Z zagrebške univerze.** Za rednega profesorja geologije in paleontologije na zagrebški univerzi je imenovan dr. Marjan Salopek, ki je predaval pred leti na ljubljanski univerzi, na tehnični fakulteti je imenovan za rednega profesorja strojne tehnike Ljubljancin inž. Josip Boncelj.

— **Iz prosvetne službe.** Za profesorja na moškem učiteljskem v Mariboru je imenovan upokojeni oblastni šolski nadzornik Ivan Vrščaj.

— **Iz učiteljske službe.** Karol Širok je imenovan za stalnega učitelja na osnovni šoli v Črnomlju.

— **Promocije.** Na zagrebški univerzi so promovirale za magistre pharmaciae: Vera Kremžarjeva, Marija Kumpova, Anica Tekav-

čičeva, vse iz Ljubljane. Danes bo promovirala na dunajski univerzi za dr. med. Mila Kovačeva iz Celja.

— **Iz prosvetne službe.** Karlo Adamič, znani slovenski skladatelj, sorodnik Emilov, je imenovan za profesorja glasbe na učiteljsko v Križevcu na Hrvatskem. Pred kratkim je položil srednješolski učit. izpit iz glasbe na glasb. akademiji v Zagrebu. Čestitamo.

— **Poroke v zraku prepovedane.** Berlinski župnik Teichmann, ki je poročil, kot znanu, nedavno dva para v letalu, je bil te dni za kaznen suspendiran. V svojem odloku naglašava evangelijski konsistorij, da je Teichmann s svojim činom oškodoval ugled in častiljivost cerkvenega akta.

— **Obdajenje zakoncev brez otrok na Madjarskem.** Madjarska vlada pripravlja zakonski načrt, v svrhu pobijanja sistema enega otroka. V okviru novega zakona se preuredi predvsem dedno pravo, dalje se uvede davek za samce in za zakonce brez otrok.

— **VII. Mednarodni semenj v Lwowu.** V Lwowu se vrši VII. Mednarodni semenj od 4. do 15. septembra t. l. Informacije o semnju dobijo zainteresirani v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— **V lisičjo past** se je vjel. Iz Novega mesta nam pišejo: 16 letni pastir je pasel v hosti, kar se po mesreči ujame v lisičjo past, ki je bila tam nastavljena. Past mu je nogo tako poškodovala, da so mu jo morali odrezati. Sodišče sedaj išče krivca.

— **Vročina v Novem Sadu.** V soboto je vladala v Novem Sadu pravcata afrikanška vročina. Termometer je kazal v senci 32 stopinj. Obenem je pihal vroč veter, ki je uničil v okolici vse sadje in vinograde. Veter je bil tako močan, da je ruval in lomil stara drevesa.

— **Katastrofalna eksplozija plinske cevi na Sušaku.** V petek zvečer okoli devetih se je začela na Sušaku na korzu in v stranskih ulicah silna detonacija. Sipe na poštnem poslopiju so popokale. Policija je poštno poslopije blokirala in ugotovila, da je eksplodirala v drugem nadstropju plinske cevi. Vsled eksplozije se je vnelo pohištvo v eni od sob. Na kraj nesreče so prihiteli ognjegašci, ki so požar hitro ugasili. Eksplozija je nastala na ta način: pri popravilju plinske napeljave je ostala ena od cevi odprta. Ko je hotel poštni sluga Rachel cev zamašiti, je vzgal užgalico, vsled česar se je plin vnel. Rachel je odnesel več lažjih poškodb. Pripeljali so ga v bolnico. Materijalna škoda ni velika.

— **Nesreča na progi Sušak — Zagreb.** Predvčerajšnjim jutraj je povozil sušaški tovorni vlak med vožnjo v Zagreb v bližini tunela železniškega zavirača Pera Kumbaro. Kumbaro je pred tunelom tako omamila dim, da je padel pod vlak, ki mu je obe nogi skoraj popolnoma odrezal. Ponesrečenca so prenesli v bolnico, kjer so mu morali amputirati obe nogi. Zdravniki dvomijo, da bi ostal pri življenju.

— **Kaznovana vedeževalka.** Francoska vedeževalka Dupont je »prerokovala« novo krvoprelitje, vsled tega jo je kaznovalo valjevsko srezko načelstvo, kljub temu, da je imela od notr. min. dovoljenje za bivanje v naši državi in izvrševanje svoje profesije, s 15-dnevnim zaporom, ki se je izpremenil v letnarno globo. Gospa Dupont je globo plačala. Bila je pa zelo užaljena. Izjavila je, da se bo pritožila pri notranjem ministru. Pripomnila je, da se ji kaj sličnega še ni v nobeni državi pripetilo, temveč, da je bila povsod prijazno sprejeta.

— **Atentat na tramvaj v Beogradu.** Predvčerajšnjim zvečer okoli devetih je bil izvršen v Beogradu v bližini postajališča Gubrovac nenavaden atentat. V tramvaj je prišel z nenavadno silo velik kamen, ki je razbil 2 šipi. Dasi je bil tramvaj precej poln, po čudnem naključju ni bil nihče poškodovan. Voznik je tramvaj takoj ustavil. V bližini so našli samo nekega dečka, ki pa kamna s taklo silo nikakor ni mogel vreči. Vsekako pa je policijski stražnik njegovo ime zabeležil. Preiskava se nadaljuje.

— **Propadanje tihotapstva na italijanski meji.** Tihotapstvo na naši meji proti Italiji dan na dan bolj pojemata. Vzrok temu je poleg vestnosti naših obmejnih organov in prvi vrsti dvig italijanske lire. Najbolj razvito je bilo tihotapstvo leta 1925, kar dokazuje sledeča statistika: leta 1924 je bilo aretiranih 212 tihotapcev, leta 1925 416, leta 1926 208, v prvi polovici letošnjega leta samo 66, in sicer v prvem četrtletju 46, v drugem pa le 20.

— **Mamutovo okostje pri Bihaču.** V selu Račiču so našli pred dnevi pri priliki gradnje nove ceste na neki nji na okamenelo mamutovo okostje. Delavci so prinesli v Bihač dva mamutova zoba. Na dotičnem mestu so z deli prenehali, dokler ne prispejo v Bihač znanstveniki, pod katerih nadzorstvom se bo okostje izkopal.

— **V čolnu iz Dunaja v Beograd.** Te dni je prispelo po Donavi 7 dunajskih veslačev, ki potujejo v čolnih iz Dunaja v Beograd. Do Osjeka, kjer so počivali samo 1 dan, so potovali 12 dni.

— **Strašne nevihte v Nemčiji.** V srednji Nemčiji so besnele te dni strašne nevihte. V kolikor je doslej znano so zahtevale vremenske katastrofe okoli sto človeških žrtev. Kopališče Reiberbau je popolnoma uničeno.

— **Sadistična senzacija na Dunaju.** Neki delavec na Dunaju je opazil te dni na telesu svoje zaročenke vse polno črnih lis. Ko jo je staval radi tega na odgovor, je priznala, da je pozval njen delodajalec, neki zelo ugledni dunajski industrijalec njo in še par drugih delavk v svoje stanovanje, kjer jih je bičal in drugače mučil. Policija je industrijaleca aretirala ter uvedla preiskavo.

— **Maksim Leonidovič-Blumenau: Ruska začetnica za Slovence.** Založila in natisnila v Mariboru leta 1927 Mariborska tiskarna. — Zanimanje za ruski jezik je od leta do leta večje, prireajo se šolski in društveni tečaji; čujejo se tudi zahteve, da se upelje ruščina

kot obvezen predmet v srednje šole, kakor se je uvedla ponekod na Českoslovaškem. Slovenci dosihmal nismo imeli pripravne učne knjige. Hostnikova slovnica je že zdavnaj razprodana, začetnice in slovnice v tujih jezikih pa niso primerne za slovenski pouk lepega ruskega jezika. Mariborska tiskarna d. d. v Mariboru je tedaj ob pravem času izdala Rusko začetnico za Slovence in z njo zelo ustregla številnim ljudem, ki so si želeli knjigo te vrste v našem jeziku. Začetnico je sestavil M. L. Blumenau, profesor Ruske gimnazije v Hrastovcu, ki pozna oba jezika. Knjiga šteje 86 strani besedila in ima za nameček primerjalno tabelo jugoslovenske in ruske abecede s transkripcijo in izgovorjavo. Začetnica je sestavljena po preizkušenih načelih modernega jezikovnega poduka, ima kratko čitanko s srečno izbranimi berili, v tretjem delu pa je sestavljen podal najnujnejše slovniško gradivo in omogočil preglednost in priročnost s skrbno sestavljenimi razpredelnicami. Autor se ozira na staro in na novo rusko transkripcijo. Knjiga bo dobro služila za poduk ruskega jezika v srednjih šolah in v tečajih za odrasle, pozdravil in s pridom rabil pa jo bo tudi samouk. Izdaja je čedna, v osmerki, na dobrem papirju in z velikimi, jasnimi črkami. Knjiga bo dobro služila za poduk ruskega jezika Mariborski tiskarni d. d. v Mariboru.

— **Usmiljenost.** Te dni se je odigral v znani newyorški kaznilnici Sing-Sing razburljiv dogodek. Ko se je nahajalo ob času odmora kakih 1200 kaznjencev na bregu reke Hudson, ki teče samo par metrov oddaljena od dvorišnega zidu kaznilnice, se je prevrnil na vodi člon, v katerem so se vozili trije mladi ljudje. Mladi ljudje, ki so bili v nevarnosti, da utonejo, so klicali obupno na pomoč. Veliko število kaznjencev je hotelo skočiti v vodo, ponesrečenec na pomoč, toda pazniki so jim to zabranili. Kaznencev, ki so morali mirno goniti, kako so ponesrečenci vprčili njih tonili, se je polastilo silno ogorčenje in ko so zanesli valovi enega od ponesrečencev na distanco samo par metrov od brega, kjer se je jel potapljati, so navalili kaznenci na paznike, da bi jih obvladali ter priskočili potapljačjem se na pomoč. Toda pazniki so jih poglajali z naperjenimi puškami nazaj. Sedaj zahtevajo kaznenci, da se pazniki strogo kaznujejo ter groze, da prično sicer z gladovno stavko. Pazniki se sklicujejo v svoje opravilo na stroge predpise.

Ljubljana.

— **Ljubljanske občinske volitve.** Mesini magistrat razglašala: Veliki župan ljubljanske oblasti je odredil z razpisom z dne 8. julija 1927, S. br. 2760, da se ima izvršiti volitev občinskega odbora mestne občine ljubljanske in sicer 49 občinskih odbornikov in 49 namestnikov v nedeljo, dne 2. oktobra 1927. Natančnejša določila o razdelitvi mesta na volilne okraje in dodelitve posameznih okrajev na določena volišča se objavijo s posebnim razglasom. Istotako se razglašajo pravilne po razgrnitvi pravilovolilnih volilnih imenikov za občinske volitve določila glede vlaganja kandidatnih list, ki jih bo treba predložiti političnemu oblastvu po § 12. zakona o volitvah v občinska zastopstva, najkasneje v 10 dneh po razgrnitvi pravilovolilnih volilnih imenikov. To se daje javno na znanje s pristavkom, da se smejo po odredbah člena 12. zakona o volilnih imenikih z dne 30. maja 1922 popravki stalnega volilnega imenika za občinske volitve, ki je vsak dan ob običajnih uradnih urah, to je od 8. do 14. ure, ob nedeljah in praznikih pa ob 9. do 12. ure pri mestnem magistratu (mestni volilni kataster, soba št. 21) stalno razgrnjen vsakomur na vpogled, zahtevati le še 15 dni po razglasitvi ukaza o volitvi občinskega odbora. Glede na to določilo se smejo popravki volilnega imenika zahtevati le še do vsehote sobote, dne 23. julija 1927. Popravek volilnega imenika se zahteva neposredno pisмено ali usno od mestnega magistrata ali pa od prvostopnega (deželnega) sodišča, toda od tega samo pisмено. Zahtevanim popravkom se morajo priložiti potrebni dokazi, za katere morejo služiti samo polnoveljavne listine. — Opozarja se, da odloča po členu 19. tretjem odstavku, zakona o volilnih imenikih tam, kjer so občinski odbori razpuščeni, ko gre za poslovanje občinskega urada pri odločanju o popravku volilnih imenikov, pristojno okrajno sodišče.

— **Poškodovanje poljščine.** Pri kopanju v Malem grabnu in Gradaščici se kopalci ne poslužujejo zato napravljenih potov, oziroma dohodov, marveč hodijo vseprek po njivah in travnikih ter povzročajo s tem občutno škodo na poljščini. V interesu zaščite kmetijstva in pa po zakonu o varstvu poljščine je pod kaznjo prepovedano vsako stopanje na travnike in njive ob času, ko trava in poljski plodovi uspevajo. Tudi vodopravni zakon dovoljuje kopanje le v toliko, v kolikor se ne dela s tem komu škoda. Iskotako je strogo prepovedano delati škodo na javnem in privatnem imetju s trganjem trave in zelenja ter sekanjem vej in nabiranjem drv. Proti vsakomur, ki se ga bo pri navedenih dejanjih zasačilo, se bo v smislu obstoječih predpisov kar najstrožje postopalo.

Maribor.

V Studencih pri Mariboru se je 2. in 3. t. m. izvršila proslava 50-letnice deške šole kar najbolj primerno. Naša prijetna dolžnost je, da se prav iskreno zahvalimo vsem, kaj se na katerikoli način pripomogli do velikega veselja naših mladini in tako lepega velikega veselja našega uspeha cele prireditelne in gmetnega uspeha cele prireditelne. Naše učitelstvo je priredilo okusno in smotreno urejeno razstavo, ki je vzbudila — zlasti ona VI. razreda — splošno zanimanje in občudovanje ne samo občinstva, temveč tudi zastopnikov prosvetne uprave. Impozantno bakljado s kolesarji »Delavskega kolesarskega društva« na čelu so omogočila vsa naša krajevna kulturna društva kakor »Enakost«, »Kat. izobraževalno društvo«, »Požar-

na brambar«, »Svoboda« in »Sokol«. Vsa ta društva so po svojih zastopnikih vodila v lepi harmoniji z občino in krajevnim šolskim odborom vse priprave, da se je slavnost vršila tako lepo. Naj prejemajo zato našo iskreno zahvalo. Studenci so omogočili pogostitev naše mladine s svojimi obilnimi darovi. Harmonično delovanje obeh tukajšnjih šol je pripravilo lepo uspešno igranje »Sola v nebesih« s krasnimi telovadnicami in pevskimi točkami. Zato še enkrat: Prav iskrena zahvala vsem skupaj in vsakemu posamezniku za ta lep praznik naše mladine in Studencev. — Za krajevni šolski odbor: Kaloh Alojz, s. r., predsednik.

49-LETNICA SOKOLSKEGA DRUŠTVA V NOVM MESTU.

Zletni odbor se je z izredno vnmemo in vso resnobo in požrtvovalnostjo lotil vseh priprav za pomembno letošnjo prireditev našega sokolskega društva, za katero vlada povsod veliko zanimanje. V četrtek 7. julija, je bil na zletišču sestavljen podoben načrt za postavo dveh velikih tribun s balkonom za godbo ter mostičkom za načelnika na sredi. Določili so se tudi vsi ostali prostori, paviljoni za vino, pivo, jestvine, slaščice, kavarna, plešišče, oder za godbo, telovadišče, veselični prostor in poseben prostor za naraščaj in deco. Vsi prostori bodo lepo okrašeni. Društvo nakupi večjo množino steklenine ter se preskrbi z izbornimi pižicami, tako da bodo tudi ljubitelji dolenskih vin prišli na svoj račun. Prepričani smo, da bodo narodne dame svoje nalogo rešile v splošno zadovoljstvo.

Vzpored obeta biti jako zanimiv. Zleta se udeležijo tudi vojaki sokoli 36. p. p. iz Karlovca. Sodelovalo bodo tri godbe: našega mestnega godbenega društva, ljubljanskega železniškega društva »Sloge«, kakor tudi sokolska fanfara iz Karlovca. Došlo je dovoljenje za posebne vlake, tako da bodo zveze na vse strani tudi za povratek nad vse ugodne. Železniške legitimacije bodo v kratkem natisnjene. Nočno razsvetljavo na Krki prevzame prof. Krajec, pevske zборе pa bo organiziral g. Strajnar.

V kratkem bodo gotovi veliki plakati našega umetnika B. Jakaca, ki jih bo izletni odbor hkrati z drugimi letaki in posebnimi navodili odposlal na vsa sokolska društva. Novomeškemu občinstvu bo razposlana okrožnica s prijaznim vabilom na sodelovanje pri naši proslavi.

Zletni odbor ima delapolnih rok ter upa, da bo našo prireditev posetilo kar največ narodnega občinstva iz vseh krajev, da bo letošnje sokolsko slavo največkratnejše od vseh, kar jih je doslej doživelo naše mesto! Zdravo! — Zletni odbor.

MIKLOŠEVA SLAVNOST V LJUTOMERU DNE 7. AVGUSTA 1927.

Dne 7. avgusta bo velik praznik za našo ljutomersko župnijo, ko bomo proslavili svojega slavnega rojaka, ki je dika in ponos ne samo naše fare, ampak celoga slovenskega naroda sploh. Ta naš velikanič je bil v našem slovenskem narodu dovolj sile in moči, da ni zapisan smrti, saj je tudi naš Miklošič bil mož kot zrno klen in zdrav. Bil je sin matere Slovenije, katere ime je zanesel širom sveta. On je rodoviten trst naših gor, ki je dal življenje za rast neštevilnim mladikam.

In narod, ki ima take moče, ki so toliko prispevali za kulturo, tak narod ima dane vse pogoje za bujno rast in procvit. Ves kulturni svet časti in slavi našega velikana in sramotno bi bilo za nas, ako bi nas drugi narodi morali učiti in opominjati, da slavimo svoje zaslužne moče, da v resnici »Sino« slavo smoz. Zato mora ves slovenski narod prispevati, da dostojno proslavi svojega velikega kulturnega delavca in se v obilnem številu udeleži te proslave, ko se mu bo odkrila spominska plošča na rojstni msti v Radomerščaku št. 11 pri Ljutomeru.

ERJAVČEVA KOČA NA VRŠČU (1523 m) IN ROBIČJE.

V idilično lepem kraju, obdana od mogočnih sten Prisojnika in Majstrovke, leži ena najlepših postojank SPD — Erjavčeva koča na Vršču. Dasi v višini 1523 m, je dostop izvanredno lahak, saj vodi tih do nje avtomobilska cesta. Vodi pa do nje tudi dobro nadelana in markirana bližnjica, tako da jo doseže lahko vsakdo v pičlih 2 urah. Koča stoji na malem griču, na vzhodni strani kipe proti nebu mogočne stene Prisojnika, na zapadni strani pa stene Majstrovke; proti severu pa vidimo mogočno skupino Skrlatice in Spika. Koča je popolnoma na novo preiskana, ima 6 sob z 11 posteljami ter 2 veliki skupni težišči, tako da v koči lahko prenoči preko 30 ljudi. Tudi za jedila in pižajo je v tako obilni meri preskrbljeno, da turistu ni potreba ničesar s seboj vzeti. Tudi cene so zmerno.

Dasi tvori že Vršč sam na sebi lepo izletno točko, ima turist tudi na razpolago krajše in daljše izletne ture. Od koč se je v 20 minutah na laški meji, odkoder sta lahko pristopni Majstrovka in Prisojnik s svojim znamenitim Oknom. Vendar se opozarjajo turisti, kateri nameravajo iti preko meje, da vzamejo s seboj za vsak slučaj pravilni potni list, dasi pustijo italijanski finančni stražniki velikokrat turiste brez ovire na Majstrovko in Prisojnik. Za prestop meje do italijanske koč pa je na vsak način potrebna planiska legitimacija SPD.

Ako se nam ne ljubi prekoračiti meje, pospemo se iz Erjavčeve koč na Robičje (1942 m). V pičli poludrugi uri pridemo čez Rupe na lahko pristopni vrh, ki leži popolnoma na našem ozemlju in ni nikake neprilike s prestopanjem državne meje. Robičje ima razgled kakor Majstrovka, posebno lep pa je še pogled na čisto v bližini dvigajoče se raztrgano severno steno Majstrovke. Vidi se dalje Trento, Prisojnik, skupino Skrlatice, Ponce, preko Karavank na Koroško itd. Krasen izlet tvori dalji prehod preko Slemen na romantično Planico s svojim Jalovcem.

Is mednarodnega ringa. Za svetovno prvenstvo v bantamteži sta se borila v Chicagu Bud Taylor in Tony Canzoneri, ki je podlegel po točkah v 10. rundi. Bud Taylor je postal svetovni prvak v bantamu februarja 1927, potem ko je dosedanjí prvak v tej kategoriji odložil ta naslov, ker je prekoračil predpisano težo. Canzoneri je bil Buda že v mesecu marcu pozval na boksmatch in se takrat boril neodločeno. Sedanjí boj je končal z zmago Taylorja, ki je sedaj neoporečni prvak te kategorije.

V teku na 25 milj (40.225 km) je dosegel malo znani atlet Perez v Newyorku z 2 urama 10 min. najboljši čas, ki so ga sploh kdaj registrirali na to razdaljo.

To in ono.

BREZZIČNA SILA — PRIHODNJA NAJVEČJA IZNAJDBA.

Pred nekaj tedni je znanstvenik v Newyorku predaval skupini inženirjev. V roki je imel navadno električno žarnico, ki se je držala štiri čevlje dolge bakrene palice. Nekaj korakov od nje je na mizi stala radio tuba (cev). Predavatelj je pritisnil gumbiš na tubi — in v istem momentu je zažarela žarnica v njegovi roki. Svetila je tako močno, kakor če bi bila spojena z žico, po kateri se pretaka električni tok.

To je bila demonstracija »radio sile«, brezžične sile, o kateri sanjajo elektrotehniki že par desetletij, a je še niso upregli.

Predavatelj je bil dr. Philip Thomas, raziskovalni inženir Westinghouse Electric Company, ki je demonstriral, da je transmisija električne energije brez žic med mesti in deželami že blizu.

V kratkem času, morda v par letih, bo transmisija brezžične energije na neomejeno daljavo dosežen fakt. Takrat bodo bakrene žice, s katerimi je Amerika — najbolj Amerika — na gosto preprežena kakor

pajčevina, postale nepotrebne, razen morda za lokalno porabo. Električna sila bo tekla v valovih, ali bolje rečeno v premenih po zraku na vse strani dežele in na vse strani sveta kot danes radio valovi, ki raznašajo glas. Tekla bo tudi pod zemljo in skozi stene najširših gora. Prameni gonilne sile, razpršeni iz oddajne postaje, bodo napolnili ves nadzemski in podzemski prostor i za dobavo te sile ne bo treba drugega kot anteno na strehi — par kratkih bakrenih žic ali palic — ki se bo spajala z električnimi svetilkami, električno pečjo, motorjem itd. in električna energija, ki pride iz zraka, bo svetila, grela, kuhala in pekla, hladila v poletni vročini, likala perilo, gonila motorje in opravljala še druge posle v sleherni hiši in sleherni tovarni sleherne dežele.

Fascinativna je slika, ki si jo lahko že danes predočimo: Vsaka dežela bo imela eno centralno postajo za generiranje in oddajanje energije. Za Ameriko bosta zadostovali dve: ena na vzhodu, druga kje na zapadu. Šeasoma bo nekaj ogromnih postaj zadostovalo za ves svet. Kako primitivna bo izgledala sedanja doba, ko ima vsako mesto svojo elektrarno! In kako potratna, neekonomična! Danes še vozimo premog po vsej deželi, v vsako mesto in v vsako hišo. V dobi brezžične energije bo oddajna postaja stala tam, kjer je premogova žila. Premog se bo na mestu izpreminjal v električno silo, ki se potem razprši na vse strani. Še več. Premog postane nepotreben. Vodne sile bodo pretvorjene v električno. Niagarski slap na vzhodu bo lahko zalagal polovico Amerike z elektriko. — Vse tovarne in rudniki bodo črpali energijo iz zraka; črpale jo bodo lokomotive gredoč, ko bodo vlekle vlake; črpali jo bodo avtomobili na cestah in aeroplani v zraku.

To se čita kakor fantazija, a vendar velika večina živčih ljudi učka to dobo. Komaj par let je tega, kar je radio presenetil svet. Že takrat so nekateri ženiji zasanjali: »Če lahko slišimo na daljavo, zakaj ne bi

tudi videli?« In glej! Televizor — aparat gledanja oseb, s katerimi govoriš po telefonu — je že tukaj. Kmalu bo v vsaki hiši, ki ga bo hotela imeti. Neki drugi učenjak je začel delati na vohanju na daljavo. Ampak vsa ta odkritja so malenkost v primeri z brezžično silo. Brezžična sila bo največja iznajdba 20. stoletja. To je najmočnejša prihodnja iznajdba, ki zrevolucionira ves svet. To bo največja revolucija v tehniki in ekonomiji, odkar se je porodila doba strojev pred sto leti.

Razvoj industrije, ki je potekal iz uprežene parne sile, je zdaj aretiran in čaka na svoj največji razmah, ki pride v brezžični energiji. Parna sila je že primitivna, antična, okorna, neekonomična in nesanitarna; gazolin in druga eksplozivna goriva so začasno nadomestilo. Žična energija je predraga in potratna. Velikanski skok napredka pride šele v radioenergiji.

Ideja brezžične transmisije gorilne sile je stara kakih dvajset let. Ze Heinrich Hertz, odkritelj radiovalov, je delal poskušnje. Nikola Tesla, znani jugoslovanski elektrotehnik, eksperimentira na tem že dolgo vrsto let. Zda ima v načrtu velikanski stolp za razpošiljanje energije pri Niagari. Dr. Charles Steinmetz, eden največjih elektricistov, kar jih je do danes imel svet, je trdno verjel v brezžično energijo in delal je zelo uspešne poskuse v laboratoriju General Electric kompanije. Marconi, iznajditelj brezžičnega brzojava, se tudi bavi s to stvarjo.

Glavna ovira, ki jo mora veda odstraniti, je način, kako dobiti električno silo, da bo šla v paralelnih pramenih. Razpršitev energije v obliki radio valov, kakor delajo oddajne radiopostaje, ne velja nič. Na ta način se energija razgubi in par milj od postaje je že ni več niti toliko, da bi gonila žepno uro. Pravo pot je pokazal pokojni Steinmetz — in za njim Marconi — z radioreflektorjem. To je naprava, ki koncentrira valove v eno smer, da potujejo v formi ravnega traka. Čim bo ta naprava izpopolnjena, je

polovica vprašanja rešena. Druga polovica je vprašanje, kako konzervirati energijo, da ne uide v zraku ali zemlji s pota. S tem problemom se najbolj bavi Nikola Tesla. On je izumil »povečalni transmittor«, ki bo v stanju vreči električni tok milijonov voltov v zrak na ta način, da se od toka ne izgubi niti pol odstotka energije. Tesla je prepričan, da bo oddan tok potoval koroginkrog sveta. Po njegovem načrtu, ki ga je izdelal za oddajni stolp pri Niagari, bo energija šla pod zemljo veliko hitreje kot po zraku. Tok bo spuščan v zemljo v obliki umetnih strel, ki bodo proizvajane v stolpu. Tesla je že produciral 400 čevljev dolgo iskro ali umetno strelo in pri tem je odkril, da je treba več tisoč voltov toka za dva palca dolgo iskro.

Dr. Steinmetz ni imel dosti vere v Teslaovo podzemeljsko transmisijo. On je sugeriral, da energija potuje visoko v redkem zraku hitreje kot pod zemljo in z večjo lakoto. To pomeni, da ne bo treba proizvajati toliko sile. Njegov načrt je bil, da se zgradi oddajni stolp, ki oddaja val kolosalne moči — milijone konjskih sil — kateri obkroži svet in se vrne na oddajno mesto. Ako se določi pravilna dolžina vala, ne izgubi dosti energije med potjo in lahko nadaljuje ob tok okrog zemlje. Na postaji morajo slediti nadaljni valovi v umerjenem času tako, da se prvi vrne okoli sveta v momentu, ko začne drugi svojo pot. Na ta način bo stvorjen okoli sveta neprestan obroč električne energije, ki bo zalagala sprejemne postaje. Izčrpavanje energije med potjo bo puščalo »luknje v obroču« in te luknje bo moral »koprati« dodatni tok z oddajne postaje.

Na Steinmetzovem načrtu zdaj delajo strokovnjaki. Drugi ameriški ekspert, ki se bavi z brezžično silo, je dr. Harvey C. Rentschler. Bavijo se tudi strokovnjaki v Angliji, Nemčiji in Rusiji.

Kdo bo novi Edison, ki praktično reši to vprašanje in odpre vrata nove, epohalne dobe?

Marcel Prévost:

Don-Juanke.

Sedim pri mizi, pri kateri sva tolikokrat skupaj delala. Vidim Vas tako jasno poleg sebe! Kolikokrat sem Vas tako zamaknjeno gledala, da nisem razumela Vaših besed in ste mi jih morali ponoviti. Vsega tega pa niste nikoli opazili! Kako ste možki včasih naivni! Kolikokrat sem imela divje poželenje, da Vas poljubim, ko ste sklanjali glavo čez akte! Nikar se ne smejte, Laurent! Prepričana sem, da tega ne boste storili, temveč boste žalostni, ko boste zvedeli, da Vas ljubim. Saj boste občutili, da se mora v tem slučaju žrtvovati, jaz ali gospodična Migier.

Zakaj Vam pravzaprav sploh pišem? Rada bi imela da me vidite v tej zadnji uri mojega življenja. Toliko žalosti in bolesti me teži, sovražim življenje, svoje življenje. Nisem zaslužila tega konca in obtožujem nepravilnost svoje usode! Mnogo sem delala, Laurent! In to delo je koristilo mnogim ljudem, marsikateri so bili srečni in brez skrbi, ker sem jaz delala! Če še tako sprašujem svojo vest, ne morem najti, da bi bila komu namenoma škodila. Celó v trgovskih zadevah sem imela vedno načelo »fair play«... Toda to ni moja osebna zasluga, temveč prirojena natančnost, ki me je gnala k temu. Pri čitanju teh vrstic si boste dejali: »Da

* Angl.: Poštena igra

61 moja predstojnica je bila kot možki, pogumna in poštena, le škoda...«

Vem, kaj si mislite Laurent, začudeno se morate spraševati, zakaj nisem imela najboljše ženske lastnosti, poštenosti. Že v svoji mladosti sem večkrat opazovala, da je poštenost samo hlinjena, in ko sem se postarala, sem povsod videla, kakor se na skrivnem greši proti poštenosti. Jaz pa sem bila od narave strastna oseba in nisem se mogla vzdržavati. Živela sem divje ljubezensko življenje in bila sem prepričana, da s tem ne grešim zoper pravdo moralo. Gabilo se mi je samo hlinjenje. Rada bi Vam pa še nekaj povedala, Laurent: Od trenutka, ko sem Vas spoznala, je bilo moje življenje čisto in samo od Vas je bilo odvisno, da tudi tako ostane. Postala bi bila najbolj poštena ženska, kakor bo to postala gospodična Migier.

Zakaj ta nenadna sprememba? Ker Vas ljubim in ker popreje nikoli nisem ljubila. Edino poltenost me je gnala možkim v naročje. Občutek, da sem bila ženski Don Juan, me je težil in spravljal v obup. Vse bi bila dala za to, da bi mogla izbrisati to dobo iz svojega življenja. Že poprej sem imela take misli. Ko še nisem vedela, da obstoja gospodična Migier, sem zavidala gospo Saulnois. Ona je bila srečna, kajti vse svoje življenje je poklonila enemu samemu moškemu. Ljudje jo občudujejo in jo navajajo za zgled. Pravijo: »Ali vidite... Celó Guillouxu se ni posrečilo, jo dobiti, ki je vendar izurjen zapeljivec.« Med onimi, ki jih imenuje Guilloux Done Juane, pa bi bila vsaka

zamenjala svojo usodo z gospo Saulnois!...

Laurent, rotim Vas, da me ne zaničujete! Mnogo resneje, kot Don Juan, sem si prizadevala, da najdem pravi ideal. Toda v trenutku, ko sem našla ta ideal, je stal pred menoj kameniti kip. Dobro, moja ura je prišla.

Toda zakaj Vam pišem vse to in hočem opravičiti svojo preteklost, kakor bi bila ta preteklost vzrok, da me Vi ne ljubite. Morda tega ne verjamete; a kljub temu je tako.

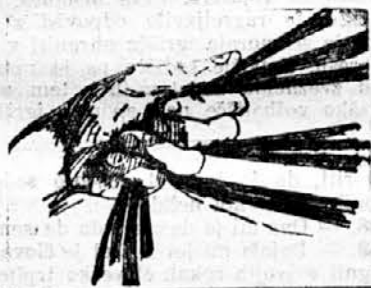
Laurent, če bi bili postali pred desetimi leti moj sotrudnik, ko sem bila tako lepa, da se mi noben možki ni mogel zoperstavljati, bi Vas bila pridobila. Usoda je hotela, da ste prišli prepozno in radi tega se ne morem potolažiti. Če pomislim, da bi me Vi bili lahko videli, ko so imeli moje oči še polni blek id so se moji lasje košatili v nebrzdani moči, ko so bila moja usta tako strastna, da so možki včasih odvrnili svoj pogled, v strahu, da bi ne izgubili uma, ko sem imela še telo Diane! Nikoli se ne bom mogla potolažiti radi zahrbtnosti svoje usode, ki mi je privedla moža, katerega ljubim, šele v trenutku, ko mu ne morem več dopadati! Laurent, Laurent... Vi niste nikoli poznali prave Kamile!

Toda preveč sem že govorila o svoji nesreči. Pišem Vam tudi iz drugega vzroka.

(Dalje.)

Predvajanje praktičnih organizacijskih pripomočkov za trgovske, industrijske, obrtne in druge obrate

od 8. do 18. ure

„ORGANIZATOR“

Velesejem Paviljon

E. 95, 97, 99.

Pisalni stroji URANIJA so najpopolnejši, vrhunec nemške tehnike.

Najboljši v materijalu so žvičarski **PLETILNI STROJI**

DUBIED

NAJNIZJE CENE

tudi na mesečna odplačila samo pri **Josip Petelincu, Ljubljana**

ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Zahlevajte prospekt!

STAMPILJE pečate gravirno, etikete **SITAR & SVETEK** LJUBLJANA Sv. Petra cesta 18.

Dr. Tone Jamar ne ordinira do **1. avgusta t.l.**

Na veliko!

Nizke cene!

GALANTERIJA

D. M. C. prejico, dišeča mila, žlice, vilice (pribor) alpaka, aluminij, škarje za prikrojevanje in obrezovanje trti, žepni noži, glavniki, razni sukanci, dreta, svila v vseh barvah samo pri

JOSIP PETELINC-U, Ljubljana

Blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.

Postrežba točna! Nizke cene! Na veliko!

WECK

čaje in aparati za ukuhovanje so najcenejši, ker so najboljše. Znatno znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga: Krekov trg 10 pri trdnici Frktus, Ljubljana.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plaša 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Prodajalka

dobra moč v mešanem blagu, želi premeniti mesto. Cenj. dopise na upravo tega lista pod šifro »Zanealijavac«.

Premog - čebin Wolfova 1/II. - Telef. 68.

Gospodična

išče posojilo do 8000 Din za dobo enega leta, katerega bi odplačevala mesečno 250 Din z obrestmi. Ponudbe na upravo lista pod »Dobre obresti«.

»Ullstein's Weltgeschichte«

(elegančno vezano) za Din 1000 naprodaj. Naslov v upravi.

TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 2852.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela